

Obraz smíšeného manželství.

Povídka
pro katolické panny.

Wybdává

Josef Mír. Pohorelý,

kaplan w Turnově.

Nákladem Dědictví Svatojanského. Číslo XIV.

(Cena 10 kr. št.)

W Praze, 1842.

W knížecí arcibiskupské tiskárně, u Anny ovd. Špinkové.

Důstognému a Učenému

Pánu, Panu

Janowi Křikawowi,

Doktoru bohomluwectwí a mudrectwí, duchownímu

spřáwci na úřtawu bohomluwečtém w Hradci

Krátwé atd. atd.

u wšší hluboké šetrnosti připisuge

wěrný, upřimný ctitel

Josef M. Pohořelý.

Předmluva.

Mnoho se owšsem již w časopisech pojednalo, a posud se gedná a rožuge o utrpení a nebezpečí smjštěného manželstwj, odwoláwagje se na základnj náboženstwj a nestraunnj rozum: nic méně není gednoho mezi wšsemi pojednánjmi, kteréžby staw manželstwa taťowého a geho náboženstwj život něgatkau powjďtkau gaťo w obraze oťázalo.

Wywedenj powjďtky taťěž arci není tať snadné, gaťož práwě nyněgšjho času na nějwenš potřebné. Daufá tedy spisowatel, gehož k té práci wyššj powzbuzenj odhodlal, gaťož i překladaťel gegj w mateřstwj gajpť

**Ě poučenj obecného lidu, lašlawého dogjti
posauzenj.**

**Přána geſt powjďta tato pro panny
Ěatolicě, a ty, gimj geſtě na Ježíſſi Kriſtu
a geho ſwaté cirkwi wjce zdejſj, než na
mnohé milované gim oſobě.**

**Ó, byť ſe přjĥodami Mnežty a Mludke:
ny mnohý přeſwědċiti daľ, že Ě manželskému
ſtěſtj a Ě ſpaſitelnému wychowánj djetě
ſlegného, a to Ěatolicěho náboženſtwj a geho
wjrn, newyhnutelně potřebj geſt!**

W Turnawě dne 10. Ledna 1841.

I.

Brzo po uzavřeném pokoji Einewillstém, kterýž, ač na krátko, dosti draze zapaupen byl, přistěhoval se do gednoho ne nepatrného města u Reyna gistý doktor w lékařstwj, gménem Albert Mořstý. Slaužilť w čas francauzské revolucj u wogenského stamw, a rozmnožil prospěšně wědy své lékařské. Geho zběhlá zkusenost, gehu dobré a zdjlné srdce, gaťoť i gehu dosti velké, a nezřjblať blahu nuzných obracené gmění zjstaly mu brzyčťo lástwu a wážnost města, a s těmi i wšeobecnau důwěru.

Gednoho wečera, práwě an se od weseleho kwasu nawracel, čekalo naň u gehu přjbytku galési dčmče.

„Gdete ře mně?“ tázal se přirozenau wjdností, ač se gehu oči po odpočinutj šháněly.

„K wám, pane, gštelí lékař,“ odpowěděla panna: „Woge matka gest churawá, ano těžce nemocná, ó pogďte, pro Boha prosjm wás. Geličťe město welebj wassi lašťawost; to mi do-
dalo zmužilsti, tať pozdě gestťe na wás se o-
brátiti! S, neopaušťěgte chudé wdomy a pomoci
prázdného šrotka; celau swogi naděgi w wás
šládáme.“

W slowech těchto spočjwalo coš pohnutělného, neboť ge třesaucjma rtoma a sepiatýmá rukama pronešla. Rdoť by oslyšel dťe prosjci za spásu rodičů? Albert toho aspoň šchopen nebyl.

„Pogďte, tedh,“ odvrce na to lékař do pláště svého se zaobalugicj; „než rcete, gať gste se mohla za tať tmavé noci z domu sama vydati?“

„Nemělyh jsme toho poslati, a matce se velmi přitížilo; protož jsem poprosila naši domácí panj, aby u ni posečkala, a kwapila jsem k vám. O, gá bych byla gessťe dále šla; do ohně bych pro ni šločila, kdyby toho potřeba kázala. Bohu budiž díka, že jsem vás našla; ač bych byla dlaho gessťe ráda čekala.“

„Byť gste ale velmi lehce odjina,“ pravil zase lékař, „a noc tať chladná; proč pať gste nezala pláštjť?“

„Gá jsem ho —“ obtuřila kwapně a přede rozpačité dívkě; „myslela jsem, že bez pláště ostřegi půgdu.“ Wjtr chladně zamjmal; protož se gj lékař pláštěm nabjžel; ona wšak podeřugjc se aužkostliwě prosila ho, by si pospjiřil, že by gessťe daleko měli, a matka přjliř mnoho trpj.

Lékař gj sotwa stačil a geho těřjicj stoma tichým plácem mu zodpovjďawala. Konečně zůstala na předměstj u gedné chalaupky státi, prosjc lékaře, by měl strpenj, až by swětlo přinesla. W skutku, byloť toho zapotřebj, měl-li kdo bezpečně po tať aužkých a wsořkých schodech do swětničky se dostat, w kteréž na chudičkém lůžku nemocná ležela. Slabým hlasem prosila za odpustťenj, že se opomázila tať pozdě na noc geg k sobě wolati, a když se k ni bljžil, obrátila k němu své strhané a sauženjm usláblé oko. Zamjřlen patřil něgaťe ořamženj lékař na nemocnau, gegjžto tahomé a chowánj gaťaus hodnost a

vzdělanost gemili; wšse ale hlásalo blížkau smrt; nebo poslednj stupeň sauchotin s chřadnutjm byl se giž ošázal.

„Dala gste mne owšsem pozdě wolati,“ počal Albert; „byl bych si přál, aby se to dřjme bylo stalo; či neužíwala gste gešstě žádných prostředků? nebylo tu gešstě lékaře?“ Máteř i dcera umlkly; na twárjch matky bylo widět bledičké žarděnj; a děwče směle se ozwalo: „Neostenchenme se řjci prambu, milá matinko! Nesměly gsme ničádného wolati, nemáme čím platiti; protož gsme užjwaly domácjch prostředků; nynj ale, an toho nemynhnutelná potřeba gešt, nedala gsem matince počoge, až mi domolila k wám giti, neboť gsem slyšsela, že srdce wšse má autrpnost s nau-
ži trpjcjmi!“

Bolestně pohnut podával lékař plačjcj matce, genž byla oči swých k nebi pozdwišla, ruku, řka: „Smějte se mi, a nezamjtenjte přispěnj mého, gsemť powolánjm k tomu zawázán.“

„Měrešla gsem to matinko?“ žwolala djwka; šlamala gsem se?“ „Nikolim, Anežko má, Bůh pomůže! Bůh wás poslal k mému zachowánj!“ Po bledých ljcjch wšsať ronila se slza útěchy a wděčnosti.

Gať medle byl Albert některé prostředky předepsal, a gich ubezpečil, že druhého dne zase přigde a o wšse potřebné se postará, odesšel. Dr-
želtě i slowo. Tau nepautlegšj šetrnostj wěděl churawé panj wšselikého občerstwenj zaopatřiti; a nagaw giné služky ulehčil o mnoho Anežce. S lepšj počrmy a posilugjcj léky byly gj do do-

mu přineseny, což se dle jeho udání strze gednu
 slechetau panj dělo, ačkoliv toho všeho sám
 z autrpnosti opatroval. Denně tam docházel,
 a nemálo se divil trpělivosti, kteráž ubohá máteř
 vše snášela, a dětinště lásky kteráž se autličká
 dceř matce obětovala. Mocj umění svého znal-
 tě negen pomahy těla wystaumati, alébrž i na-
 hlédnauti do duše lidské. Gessťe nebyl našel
 gebiné panny, kteráž by svým živaucjm sauci-
 tem toliť duchovní síly a newinně požorného
 srdce spogovala. Wato síla a čistota srdce ge-
 wily se w libých tazích obličeje a w nábožném
 pohledu přjmětimých očí, kteráž, bytby i trpce
 slzely, wždy důměru a poddanost budily.

Nejtrápnější wšať byla že všeho wděč-
 nost, kteráž máteř i dcera přičiněnj lékaře wyžná-
 waly. Kolikrátkoliv přišel, wygasnil se obličej mat-
 ky; a Anežka wjtala geg taťauž důměrnostj, že
 se nechťe se všemi gich nedostatkj a starostmi
 seznámil. Wsta gegj gewily řečj dětinštau dťku i
 chwálu; on se stal přjtelem těch, kteráž se bez
 toho ode všech opuštěni býti widěli.

Matka Anežčina, panj Zursťá, byla rodi-
 lá Elsaťka a pozůstalá chť gednoho francauž-
 štého práwnjka. Záhy ztratimjši manžela svého,
 bauřj revolučnj nucena, opustila otčinu a utekla
 se do Německa. Po dlouhý čas zdržowala se s
 Anežkau u prostřed mnohých utrpenj a nedostat-
 ků na Reynštu nedaleko Mohuče, až posléz w
 tomto městě odpočinutj a hrob naleztiměla, nebo
 nemoc gegj málo dávala naděje k uzdrawenj.
 Snaženj a zběhlost lékařšťá mohlyž žiwobytj gen

prodlaužiti, nikoliv ale smrt na delší čas vzdá-
liti. Paní Turská chtěla blížkau smrt, dala se
svátostmi umjragjich opatřiti. Anežka uhod-
nauč přičinu toho, nemohla se želem ani upo-
tugiti; nebo neustále gestě dafala! Gať mile
lékař toho večera přissel, wyžnala mu, bolest
srdce svého. S matkau se stala změna. Řdnyž A-
nežka hořem tonula, pogala gi za ruku matka
řkauc: „Anežko! pomždy bywšši dobré naděge,
nyňj teprw gšl tať malomyšlná? Wždyť to wů-
le Božj; či neřogjě se naděgj budaucjho šhle-
dánj? Což nežige wjce Spasitel twůg, otec wdow
a sirotků? Wž, žde přjtel náš!“ a pogmauc
lékaře za ruku, doložila: „Řdnyž libě tať mi-
lořdnj, nebylby i Wůh! Ne, ne, Anežko, ty ne-
budeš opusřtěna; matka twoge bude za tebe pro-
siti a o šřtěšřj twoge, ty neosřřjě žcela!“

„Nikoliv, paní Turská,“ odwece Albert we-
lice pohnut, „gá aspoň Anežku neopusřjm, gestli
nepohrdne rukau a srdcem muže, řterňž gi sobě
wážj. Anežka nebude opusřtěna, byťby mi ge-
nom přjtelřnyňj a sestrau byti řhtěla.“

Anežka se žapenřila, a přeřwapena gřauc
uřřaupila.

Paní Turská wřřať pozwednauč hlawn své
wážně pravila, nebo oko gegj řřpyřtilo se lářřkau
a wděčnosťj: „Pane lékaři! wy gřte šřlechetň
muž, řádněmu bych raděgi dceru řwau neswěřila,
nežli wám; tať by šřtěřřj Anežřino řaloženo bylo,
an mi nářřlonnosť wassě řňj poměřdoma gest; než
žřuste se, pane, řdali lářřka, řili gen autřpnost ř
ubohým řirotřem a ře mnau umjragjicj gedná; rož-

mažte wisse. Anežka gest chuda, nemá krom neposřtwněného gměna a newinného srdce ničehož na zemi Boží."

"Wjce tať nepotřebuge," dal za odpověď Albert, "řdyž mne Anežka své lásky a wy svého požehnání hodným uznáwáte; náklonnost má spočívá na citech sřlechtných, na lásce a úctě." Paní Duršá se nyní obrátila k Anežce, genž se studem zarděla a do země hleděla. Dbličeg gegi se wygasnil, a nekonečná radost žirala z oka na smrt nemocné; ona pogala obau pravice, a složje ge doložila: „Prožatjm gafo bratr a sestra; o to ostatnj ať se staragj srdce wasse, a Bůh sám."

"Matičko, gafo newěstu a ženicha," žwolal Albert, „požehney nás." Ubohá máteř žehnala gim, — a ráno nebylo gj wjce; ona umřela utěšena.

2.

Albert se staral o pohřeb, a o Anežku paní Šwaldka, zámožná kupcová, kteráž od toho okamžení u nj místo mateřské zastávala. Albert gi řdyši z nebezpečné nemoci wytrhl, protož se mu wždy službau i díkem zamazowala; nemohši ho Anežce dosti wynachwáliti, popisowala gj štěstj, gehož po božu geho okausseti bude; toliko gen za řečj prohodila, že by Albert nebyl katoljkem. „Gažje? Albert protestant!" žwolala Anežka, „weliký Bože! gá, newěsta geho, gsem katolička."

"Nu, a což na tom?" tážala se s podivenjm paní Šwaldka; „nebudeš prwnj, kteráž se za

protestanta wdala a šťastna byla? či se obáváš, že by Albert tebe nutil k odpadnutí od tvé víry? Toho se nebog."

"O můj Bože! možby jsem slychala, že naše církev takového manželství nežehná; a kde požehnaní církve chybí, tu se nedostává i požehnaní Božího!"

"Všeho moc štodí, Anežko," odpověděla paní Oswaldka; „já jsem také katolička, gaťo ty; Bůh požehná zagisté srdce, kteréž věrnost a neziskná láska spoguge, a i církevní farář si dá říci, a požehná vám, gaťž matka učinila."

"Moge matka, má ubohá matka," wolala starostlivě Anežka, „ta by nikdy smíšeného manželství neschválila; gestě mi na smrtedlné posteli na srdce kladla, abych gaťo katolička žila a umřela; my jsme se nenadály, že by Albert w katolickém městě protestantem byl; řdnyby moge matka —"

"Gen pať se upořog, milá Anežko, a zodpovjden mi mé otázky: Milugeš svého Alberta?"

"Ach, proč se na to ptáte?" odpověděla plačjc Anežka, „možnyť dobře víte, co cítjm pro toho, genž mogi máteř živil, a kterýž sobě mne, osiřelau, chudau dymku zvolil, an by na tisjce giných lepších i bohatších za šťastné se počládalo od něho zvolenu býti; wšse gemu máme co dělowati?"

Právě nyní wstoupil Albert do pokoje, a spatře Anežku plakat, ptal se po příčině, kterau mu také paní Oswaldka powěděla. „Anežko, tážal se Albert, „rci, co zakládá štěstí manželstě

na zemi; zagisté gen na wážnosti spočívající lásta. Či může Bůh lásce dvou wěrně se milujících srdci požehnání swého odříci? Smi náboženstwí rozdmogiti, co lásta šgednotila? Wjra moze se od twogj tať daleko nelíši, gať ty myslíš. Gá budu wjru twogj ctíti, bytbych se sám k giné přiznáwal. Budiž ubezpečena, že náš katolický farář oddá, třebaš se z počátku měl zdráhati; budiž gen neustupna a považ, že od twogj lástý mé štěstí, má spása závisí." Anežka plakala tím wíce. „S Alberte!" zvolala, „toť právě gediná má wůle, pro tu bych mile ráda i své časné štěstí obětowala; zdaž ale w manželstwí, an rozdílného gsme wyznání, šťastni budeme, zdaž Bůh a máteř tamto še mnau spočogeni budau, a zdaž gá tebe šťastného učiním?" „S nepochybug;" pravil Albert obegmum gi; „co mně trápíš? Nenít i Bůh náš Bůh lástý? Považugeš nasše seznámení za pauhau náhodu? Swěř ty mně twogj budaucnost, gaťož gá utěšsen své štěstí w své ruce kladu, a budeme šťastni." Albert i paní Šwaldka wynasnažili se, wšseliké pochybnosti ze srdce Anežčina wypuditi. Domácí wyraženi a procházky mnohé na weneť měly k tomu nápomocny býti. Paní Šwaldka wyprawowala o množstwí manželstwí smíšených, w nichžto protestantský muž tať šťasten byl, gaťo katolická geho choť. Albert gi ugíšťowal, že za swého wogenštěho tažení welmi mnoho nábožných a důstogných kněží se znáti naučil, a že blahoslawenau pannu Marii welmi wzýwá. Anežka se usmála; lástý plné srdce gegi krogilo

se sladkým klamem, ona počala daufati a warugjcj hlas svědomj za přjlišsnau aužkostlivosť držeti.

Sotwa že čas smutku uplynul, giž šel Albert še swau newěstau k panu faráři; zapřisáhl wšak gi cestau, aby w lásce setrwala a farárowu obhrožowánj sluchu nedávala. Wento stařec důstogný přigal ge š patrnau přjmětimosťj. Albert mu přednesl swau záležitosť, a geho mjrny pohled zasmaušil se.

„Rozwážili gste giž wšecťo?“ tážal se, „a daufáte zde i tamto w takowém spogenj šťastni a blaženi býti?“

„Daufáme,“ odwece Albert; „Ano, š milosťj Božj daufáme šťastni býti,“ doložila Anežka.

„Wy daufáte; gá wšak se obáwám, že wás naděge klame. Pozoruge mnohá smyšlená manželstwj, gediného nenasseł gsem, gež bych práwem šťastným nazwal.“

Nemolně pohlédl naň Albert, a farář mluwil w své mjrnosti ducha dále: „Nepokládejte slowa má za zlé; powinnosťi mi gest prawdu mluwiti a o spásu těch pečowati, kterjž mi svěťeni gsau. Wámť gá staw manželsťj za to neyužšj spogenj wšech duchownjch i tělesných auwazků. Nejwyššjho, co gest pro člowěka, gest ale náboženstwj, prawá wjra Kristowa, z kterěž gediné oblažugjcj láska manželů přicházj. Gať ale mohau manželé šťastni býti, řdnyž se nesrownáwagj w tom, od čehož gegich spása záwišj; řdnyž muž nenáwidj a zawrhuge, co žena welebj a ctj; řdnyž muž tupj, čemuž se žena klanj?“

„Gá gsem také křesťan,“ ozwal se horliwě

lékař, „a domnívám se, že mežera, genž nás u wj-
te dělí, tať weliká není, aby lásťau dwau se
wěrně milugicich wuplněna býti nemohla.“

„Wy se šálíte“ odpowěděl farář, „a to we-
lice. Gaťo neřatoljť zawrhugete, což my řatoljci
za neřlamné a ř spasenj nemownutedlně potřebné
držjme. Wy wěřjte učenj, gehož nižádný řato-
ljť přigmauti nemůže, nechceli cjrťwi, řlaupu a
utworženj prawdy neměren býti. Wy se odmoldá-
wáte na wassi lásťu, a gá ctjm cit, genž se mi
u wás mnohem čjstšj a řrásněgšj býti ždá, než
u mnohých giných, řterěž gsem oddáwati musel;
předce ale nemůže tato lásťa, — byťby se moci
řwé tělesné lásťy dwu podobala, a řádného o-
hledu na rozdjlnost řlawu, gmění ba i řtářj ne-
brala, — rozdjlnost wjry přemoci; rozdjł wjry
žůřtane wždy, a boleřtně ho oba řnásřeti budete.“

„Wždyť řtogi w pjsmě řw., že lásťa wřřeřto
trpj, přemůže a řpogi“ — odwece na to Albert.

„řwaté pjsmo nemluwj žde o lásce po-
hlawnj, nýbrž o lásce wňřšj, řteráž řłowěřa co
obraz řožj a bratra miluge. Prawj řřeřřané
milugj i pohany, w řlaw manželsřř wřřať ř nimi
newřřupugj; nemámet wjru řinnau gen w lásce;
ale i lásťu, genž prořpjwá u wjře; odpowěděl
patrnau řorlıwostj farář. „Práwě w tom řá-
ležj nebeřřá moc lásťy, že neroždmogitedlně
řtegně řmenřřlegjcj řpoguge, a neřtegnosřmenřřlegjcj,
řobě newowné, přjřně od řebe dělj. Řatoljť, genž
řpasitele řwého miluge, nebude wáhati, oběto-
wati gemu, řterhž pro nás na řřjžj trpěl a u-
mřel, i to newřpřšj a newřmilegšj na řemi, řdyž

toho on od něho požádá; Hospodin ho posílá a bude odměnitelem jeho." Při tom se obrátil na Anežku, kteráž vstala nemohouc pohledu jeho snésti, třesouc se na celém těle, k zemi patřila. Albert vstala tisknutím její ruky něco jí k potěšení potichu řekl. Posléz pravil ale hlasem přísným k faráři: „Nepřissel jsem, abych se s vámi, důstojný pane, o náboženství hádal, alebrž, abych se u vás co ženich oznámil; toť vůle i mé neměsti; neníli pravda, moga Anežko?" Anežka řekla chvějícím se hlasem „ano."

„Což mého bylo, učinil jsem," řekl smutně farář; neboť nahlížel, že proti tak určité vůli vsselike slovo zbytečné by bylo. Z té příčiny se ještě jednou obrátiv pravil: „Vjra spasi; citjte panno tolik sil, svogi vjru čistau a neposstorněnou v čas pokuseni zachovati; an we smisseném manželství časem i ti nehovorlivějši schladnau a odpadnau?"

„Toho mne uchomeně Bůh!" dosmědčovala Anežka, oka svého k nebi obrátiv. „Spisse mé žimobytí, než mogi vjru opustiti; a oběť takovou nemůže aniž bude Albert žádati."

„Ač jsem ti to byl, již slibil," dal na to za odpověď Albert, „nikméně tu tobě před tvář Boží přísáhám, že ti ani slovem ani jakým jiným způsobem u mstování a přemýšlení obneců tvé vjry přelájeti nechei; svobodu tuť vssat žádám i pro sebe. Co se vssat toho týče, dávno jsme se, velebný pane, již umluvili."

„Gedinau geſtē wěc,“ mluwil duchownj paſtýř dále, „gſem nucen ponamrhnauti a pannu newěſtu na ni pozornu učiniti: katoličěho chotě wáže ſwátost ſtawu manželského nerozwýžitedlným ſmazkem, protestantſký chotě může ſnadno rozdmogen býti; rozmážíli gſte i tuto možnosť?“

„Na to gſme arcit ani nezpomněli,“ odtuſſil ženich; „nebude ſe roſſat toho u nás co bati; gať dlawho toto ſrdce tluče, tlawci bude pro mogi Anežku, gaťož gegj pro mne; wiď Anežko mogle?“

Neſmělé „ano,“ a pohled přjmětivý dala zarbělá panna za odpowěd. Zarmauceně pařil na ně farář, bolem ſrdce předmjdagjícího, že i gi potřá, což ſe denně w takowých případnoſtech děje. Geſtē něco muſjm podotknauti. „Gať pať to bude ſ mychowánjm djetě? Geſtli wám roſſat záležj na požehnánj cirkwe, na pořogi a ſwor-noſti domácj: tedy wás zapřisáhám, mychomente djetě katoličny.“

„Etjm trwánliwoſt,“ odpowěděl Albert, „njž, welebný pane, práwa ſwé cirkwe zaſtáwáte; ale práwě ta ctnoſt mne upomjná, abych i gá zaſtáwal práwa cirkwe ſwé, bych ſe w podežřenj neumedl u mých ſpolubratřj. Dle zemſtých zálonů domoluge ſe otcj, roſſechny djetěy we ſwém náboženſtwj mychowati; gá roſſat ſe dci zláſtě k mé Anežce toho práwa wzhledem děwčat odřjci, ty ať ſe učj náboženſtwj katoličěmu; wjce nemohu, aniž ſmjím domoliti, nechcili newčasných předhůžet ſobě přitáhnuti a ſwému pomolánj na ugmu býti.“

Geſtē gednau opětowal farář a to důtkliwě

rozhodny důvody a pohybný, by se děti katolický vychovávaly, uváděge příčinu, gichžto důkladnost a potřebu čtenář této povídky uzná. Dleu prořicjm patřila Anežka na Alberta, řkauc nesměle: „Což by nebylo možná? Na žádný pad?“ „Nikoliv,“ odwece určitě Albert; „vše gsem učinil, i zalíbení tvému, více zapovídá čest a povinnost.“ Smutně se Anežka zamlčela. Když odcházeli, pravil farář k Anežce: „Vzdete se, aby váš Bůh osvojil a milosti své vám dal!“ Albert však vzal kwapně Anežku za ruku, a odesel. „Ach!“ lká farář, máť i ona weždegššjho ženicha radši, nežli nebesťého! Voleu takové není dobré!“

Přikázauj církeuui wzhledem na swátost stawu manželsťého, byla pomůbny pochopitedlna a určitě ustanowena; wždny se protimila smyšlenému manželsťu, toliko gen w neobvyčegných případosťech, a tehdaž ge připaustěla, když se ručilo, že nekatolický choť wzgnáwauj wjry katolické manželsky ztenčowati ani zabraňowati nebude, a že se děti oběho pohlawu náboženstwu katolickému zachowagj. A i w takové případosťi obtěžuge katolická církev swědomi manželsky, aby modlitbau a příkla-dem na obrácení nekatolického manžela pracowala, by se na ten způsob cjl swátosti stawu manželsťého, o b a p o l n é p o s w ě c e n í, tjm gistěgi dosáhl. Učeu toť se neustále zachowalo. Důkaz geho byl tať patrný, že ho ani protiwuici wylyhati ani wywrátiti nemohli. Nelypššj ale a nepatrnegššj důwod církeuuiho učeu nalezne každá katolická panna i mládenec we wlasuich

prŕech; nebo ŕe tam ozŕmá profŕcŕ, hrozŕcŕ ŕ
marugŕcŕ hlaŕ proti uzavŕenŕ taŕovŕch manŕel-
ŕtvoj. Š tŕž by roŕbnŕ ŕlyŕŕán byl!

Wůle cirkwe byla proti smjsseným manžet-
stwjm wždnj určita; ale ne wždnčj a wssude za-
chowáná. Nowé kaciřstwo w 16. stoletj oddělilo
storo polowici německé rjše od cirkwe katolické, a
způsobilo mezi protestanty i katoljky posléze tafo-
wých spogenj, která zachowánj cirkewnjch při-
tázánj welmi ztjžila. Šwědské wrchnosti katoli-
ckých zemj, biskupů a kněžj, byly protestantské a
wondávaly takowé zákony, kteréž cirkewnjm od-
porowaly. Uhostegnost w zachowánj powinnosti
společných wznišla, a našla posléze podpory.
Mnozj cirkwe služebnjci neprotiwili se, aniž do-
sti horliwě zastávali práwa cirkewnjho; an zase
ginj neustupně swého požehnánj smjsseným man-
želstwjm odpjrali, a gestě ginj se spokogili, řdnž
gen polowice djetě cirkwi katolické zachowali;
což wsse se nedělo z bázně před swětstým prá-
wem, alebrž z rozličných ohledů a hrjssné křeh-
kosti, čili slabosti ducha. K takowýmto náležel
i Unežčín farár, kterňž ginát důstogný muž, ač
nerád, předc s nj Alberta oddal, předwjdage če-
kagjci nař nestěstj. Slabost wssať a přjklad gi-
ných zamedl i geg k činu, gehož po celé žiwo-
bntj pytal. Stež. w čemž on a mnohý giný po-
chybil, napravila rekowšlá a setrwanlirá mysl
mnohonásobně gediného.

3.

3 toho, což jsme flyšeli, snadno sobě před-

stavíme pomahu Alberta a Anežky. Albert, co protestant zdržoval se toho času na universitě a v studiích, gegichžto učitelové většij péči nesli, gať by Spasitele všeho božstvj zbarvili, a geho sw. Evangelium za vynález žádumčivých a klamných lidj vyhlásili, než aby posluchačů svých o pravé wjře přesvědčili. Ač se Albert nikdy bohoslovjm neobjral, a gen. na lékařské umění pozornost swogi obracel, předce se onono panugijci swobodné smyšlenj a všeobecná lhostegnost u wjře až k geho nšim tať přiblížila, že i srdce geho nakaženinau tau- to zapáchlo. Brzyňto na ten způsob zmizelo, co ho na křesťanstwj pamatowalo, a měril-li čemuž, mēril toliko w Boha na nejmeně dobro- timého a milosrdného, kterýž mnohem ochotněgšij gest k odpustění než k potrestání. Zaowěto smyšlenj wyobcomalo ho owšem ze společnosti wěřicjch Lutheránů, ačkoliv se on na oťo k nim přiznáwal; nebo saubil, že byťby žeromitnj ob- řady náboženstwj nebyly potřebné, nicméně do- bré že gsau, a že se každj poctimj téwjry drží, w kteréž se žrodil. Geho protestantské smyšle- nj domolilo mu o všech náboženstvjch předmě- tech dle ljbošti sauditi, a to mu způsobilo poho- blj, gehož u každého giného wyznávání wjry pohřessowal. Rozdělenj církwe přicházelo mu, gaťo rozdjlné saustawy lékařské, a nichžto každá dle geho mínění něco dobrého měla a něga- tň podjl prawdy do sebe, žádná ale celau praw- du neobsahowala; protož držel za nepřiměřeněg- šij a každé saustawy to nejlepšij, anebo dle geho

minějí, to nejsnadnější pro sebe zvoliti a sobě na ten způsob vlastní chrámek pro velebení Boha vystavěti. Nejmeně však seznámil se s katolickým náboženstvím; což svůj základ v předsudcích mělo, s nimiž již od dětinství jako napájen byl, aby se tím snadněji něgafá nenávisť v srdci jeho proti katolickému kněžství ugala. Na odpor tomu všemu ale chtěl vjru choti své ctíti, a budauci dceru gegi katolické církvi vychovati. Před ním mohl každý vjru svogi, ať si byla gaťehokoliv druhu, vychováti, genom řdný poctivě a zachovale žítí byl. Náklonnost Anežky k náboženství libila se mu, nebo mu ručila, že svědomitau chotí a věrnau matkau bude.

Docela gináče stála Anežka, podobající se letní růži, podle Alberta, genž se studené a nemonné modré lilii rovnal. Gegi pozorné, winy prázdné srdce chovalo nemymážitelný požad pravé vjry a lásky k Bohu. U prostřed utrpení a želů štěpeny byly ctnosti tyto od gegi nábožné matky, prospjvaly u velikosti své. S řízkem si co děcko hrávala, na prsech ho nosila, an srdce gegi k tomu láskou hořelo, genž na něm křovácel. Na ni se gewila onano nemyslovitelná, čistá a ponížená bytost, kteréž pause na katolických pannách lze najíti. Podobné ošolnosti učinily gi neměstau protestanta, gaťož i požehnání matčino lásku a wděčnost budilo k muži, genž gi tak mnoho obětował a ugíšťował, že gen s ni šťasten býti může. A předce by níkdý nebyla s Albertem v štam manželství wšlau-

pila, řdnyby ge nebyl řatolicřý řarář obdal, anebo Albert nesmolil, dťřny gegjho pohlawj po řatolicřu mychomati. Možná, ře ani to by nebylo zadost učinilo řrdci gegjmu, řdnyby se nebyla w gegj nábořné a milugjcj duřři řogila naděge, ře ř pomoci Bořj i manřela ř řwé wjře obrátj. Řdo by gi mohl ř toho řáratj? Ř řwé wjře naleřžala pozemřřé řřřřřj, a mnohem geřřřě wěřřřjho řlibowala gi na onom řwětě; ona by byla řa neřwěřřřj hřřch proti lásce ř Albertu řobě pořládala, řdnyby se nebyla ře wřřj řjly řwé přičinila, pořřwagjcjho řřřřřj ř manřelem řděliti. Ř tomu gi wářžalo přičářžanj cřřřwe, řřřřř řřřže pořmwěcenau manřelřu, newěřřjcjho manřela pořmwěceného mjtj řáđá.

Slowy řarářowřmi pohnuta namracela se Aneřřla domř; nechybělo mnoho, a giř by byla řwé neřmilegřřj cřřřwi obětowala. Po celau noc tráwila na modlitbách a řřžách, prošje ducha matčina o přispěnj; gegj modlitby, gegj slowa řestáwala w předmětu lářřny, a řařřamowala se na myřřlěnce, gegjho Alberta pro cřřřew řatolicřau řiřřřati. Spoléhala se na řjlu řwé lářřny, na pořřehnánj Bořj a na Albertowo řachowalé řrdce. Řeř řdoř geřř wjce pořdroben řlamu nad řrdce milugjcj? Řelich, nad mřru hřožnj to řřřřř, řřřřř oltář duřřě lidřřě rozřaurati a na geho mřřřto řinř myřřřawěti. Po nemnohřřch dnech řřřla se geho manřelřau.

Při řakowřch ofoličnosťech nemohlo se manřelřtwj řař řđariti, gař ho řobě řřřřřřřřřřř řáđá a gařěř pořřehnánjm Bořjm obđarřge. Spogenj

manželské, genž se stává, mezi křesťanským mužem a jeho chotí, podobá se onomu vznesenému a božskému spogení, genž mezi Spasitelem a jeho nevěstau, církví sw. trvá. Církev swatá, nevěsta, obdržuge od ženicha nebeského, a obdržené opět nazpět dáwá. Ženich a nevěsta, Spasitel a církev, žigj a milugj se w obapolném darování a obdržování; protož magj oba w manželstwu, muž a žena, toliko gedno žimobytj, gednu mysl, gednu vůli mjti, geden druhého obdarovati a geden od druhého obdržovati. A který gest ten dar, gehož sobě manželé darovati magj? **P o s w ě c e n j**, dennj zbožňalování, gať učitel národům swatý Pavel pravj: „**Muž posvětiž ženu, a žena muže.**“ Základ této swatosti a lásky i každého štěstí, w ně i from manželstwj, gest společná wjra w Krista a w jeho církev. Anežka se wšak brzo přemědčila, že základ tento gich lásce chybí. Sned w prwnjch dobách manželstwj gegjho, řdnž podle celugicjho Alberta seděla, zarmucowala gi myšlénka, že nemá muže wjry srdce swého.

Na tom wšak nebylo dosti! Želem spořowala Anežka, že w krásně spořádaném obydlí Alberta obraz uřížovaného Krista P. a jeho blahoslavené matky chybí. Medostatel tento nemohla ona, kteráž taťka mezi modlením a wzhýváním Jeho wyrostla, dlaho snesti. Co newidět wisel obraz Spasitelům, geho bl. Matky a swaté Terezie, patronky gegj matky, a křopenička s swěcenau modau w gegj ložnici; bylnť obrazy tyto from nepatrného nábytku gedinau pozůstalostj gegj.

Gafož druhdy Aeneáš z ohně trojanského gisté požůstatky wysvobodil, takž i paní Zurská milené gegj obrazu za Krensto odstěhovala, a nerozlaučila se s nimi ani v čas neměťší nauze. Albert spojoroval novou domácí ohrasu a žasmál se. Anežka tímto posilněna, okrášlila brzo i ostatní světnice obrazu swatých. To však netěšilo Alberta; a on přemýšlel, jakým prostředkem by se těchto nemýtaných dotěračů sprostil. Když byla Anežka gednau z kostela domů se nawrátila, spatřila k swému úžasu Alberta, právě zaměšugj-cjho naproti obrazu Spasitele a panny Marie, podobu geho swatých, totiž Luthera a Kateřiny Born, kterauž Luther, kněz Augustinian, gafo gep-tiště zmřhal, na weliký páteř z kláštera unesl, a pať za manželku pogal. Z odpowědi Gindřicha VIII. krále anglického na psaný Lutherom r. 1525. „Alberte!“ zvolala žalugje, „proč mi činíš toho? To se děje zagisté mně a těm Swatým na potupu?“ „Chraniš Bůh!“ odtušil potutedlně. „Z toho ti lze saudit, že mně také obrazu Swatých těšší; co se ljbí gednomu, těšší i druhého.“

Co nensnažněgi profila Anežka o gich odstraněni; Albert ale byl neustupný. Celé tři dni wiseln k žalosti Anežčině Luther a Kateřina v společnosti gegjch Swatých. Čtvrtého dne však byl Luther nešťastnau náhodau od Alberta se ždi schozen, a padnuv na klamát sředně si ústa i nos pospinil. Patrným hněvem snažil se Albert něgakau wodičkau kaňky wčistiti; ale po hřichu, tím se obraz tak zohyzdil, že Martin Lu-

ther w prawdě ona welká ústa gewil, kterých mu geho saudruhové za geho žimobytí často před-
hazovali. Bohyzděná wšak podoba nemohla déle
za okrasu swětnice slaužiti, protož Albert, ač
nerád, pana doktora do komorn zanešti musel.
Anežka naproti tomu nedala manželci prosbami
oddechu, až se i Kateřina, wěrná geho žena do
komorn wypowěděla; musela wšak sljbiti, že se
počet swatých obrazů nerozmnoží.

By wšak wšem možným neshwarám se
wyhnuli, žádal Albert své ženy, aby o věcech
náboženstých zcela mlčela a wšelikého podo-
třnutí se wystrjhala. Každý ať gde swogj cestau,
přeswědčení druhého ctj a swobodně dle své wj-
ry žige. Šak se tjm srdce zbožné Anežky ura-
žilo, lehce se dá posauditi. Za prwnjch dnů man-
želstwa, často a ráda Anežka s Albertem o ná-
boženstwj hovorila; chtěla se naučiti geho wjře,
a on aby prawého ponětj dostal o gegj. Wždy
se těšila, kdž se geho učenj srownávalo; a ljs-
šilo-li se, snažila se Alberta přeswědčiti, že by roz-
djlnost gegich tak welká nebyla; anebo ho po-
hnauti, aby učenj gegj Cirkwe za prawé uznal.
Z počátku těšjwaln omšsem Alberta takowéto
rozprávěny, posléze byly mu obtjžné, a protož
jim onjmno wyřknutjm konec učinil. Wngádrenj
toť, ač pro umarowánj domácjch neshwornosti
prospěšné bylo, trápilo welmi ubohau Anežku.
Šak daleko to tedy přišlo, že ona pro zachow-
wánj swornosti o své wjře a lásce mlčeti musela.
Šle, ta, gjžto srdce naplněno bylo swatými cty,
nesměla o své wjře a štěstj hovořiti s tjm,

geaž nejwjce milowala, s nym šrže Swátost gedno tělo a gedna duše se stala, gegybny tať ráda byla pro smogi wjru a štěstí žiškala. Š, gať to docela gináť u gegich rodičů bylo! Gesstě se pamatowala Anežka na wečerny, w kterýchž ž postilny čítawala, a za kterýchž otec neb matka, co se čtlo, wyswětlowali; gegich mjněnj ždělowali, spanilosti a dimy Boží, gichž Bůh we swých Swatých a u stwořenj swěta působil, w tichosti welebili a společně se takowými rozprawami poučowali. — Nynj musela s Albertem hlučné společnosti nawštětowati, anebo s nimi dennj nowiny giným ždělowati, hudbau nebo čtenjm rozličných, gegi cit často urážegicjch románů a diwadel, společnost a hostj wyrážeti. Š, gať často se i žde rozdjlnost náboženstwj uťázala! Gestit wjra lidšťa welmi aužce s člověkem setkána, wšsude se gemj. Š každé době žiwota, w myšlenj i čtěnj, w řečech a činech, ba nezřjďka i w nepatrných věcech, gaťo při gjdle, pitj a spanj, wšsude se prozrazuge wjra nasse.

Mezi manžely často se buď šrže domácí pořádek, buď šrže giné věci žwláštně mezi rozdjlně wěťjcjmi přihodj, že si nepřjžnivé k sobě počjnagj. Katolická cirkew přikazuje w gisté časj zachowáwati nařjžené postj a ugmy w požíwánj pořmů masitých. Anežka zachowáwala ge swědomitě, an Albert masa požíwal a nagegj řmě hledě nepřjwětivého pohledu byl. Katoljci swětj swátky, gichž nekatojci negen neswětj, ale potupně o nich smenšili, a i naopať.

Anežka byla zvykla denně mšši swatau slyšeti, což i w staru nynějšším zachovávala. Z počátku neměl manžel gegi nic proti tomu; nyní ale wygádlil žádost swogi, aby Anežka dle příkladu mnohých jiných paní gen w neděli a w swáteč do chrámu chodila. Velikým prosením a bogem mezi swědomjím a manželem domedla toho na něm, že směla při swém obyčejí setrwati. Zať ku př. prosila ho o dowolení, aby mohla za swau nebožku matku na mšši swatau dáti; Albert ausměšštem swolil a což doložil, zarmanutilo nábožné gegi srdce a swědčilo o newěře geho; a přede ho chtěla žádati, aby s ní šel Spasitele za matku gegi o lehčé odpočinutí prositi! Anežka trwala denně na swých modlitbách, an gich Albert k gegi žalosti zanedbával. Š, gať ráda by byla s njm ge wykonávala! Často křičela záhy z rána před obrazem ukřižovaného Spasitele, an Albert geště spal; mnohokráté i w noci slyšel gi manžel modliti se. Newolj trpěl horlivosť zbožné Anežky, často reptal: „Wšeho moc škodj; a tebe bude pobožnůstkařka; škodjš swému zdrawj, modlitba budiž krátká a dobrá.“ „Ach Alberte,“ wolávala Anežka, řdybys ty mi modliti se pomohl, owššem; ty se ale modljš welmi málo; gá tedn musjím i za tebe se modlit,“ a doložila twárj zardélau „i za naše dítě.“

4.

W skutku, Anežka byla matkau; radost Albertowa byla newynslowná; a swogi lástku gewil něžnau pečlivosťj o Anežku. Radost a luffenj Anežky

trápila však gaľas svojragjcy bážľivost. Neštrachovala se bolestj rodjcy, gj coš giného svojralo srdce. Bylať katolička, a protož žádala sobě, aby plod žimota gegjho odlaučiti nemusela cirkwi a Spasitelowu požehnánj. Protož prosila o děvče, anebo budeli chlapec, by ho sám Bůh do oměnce wjry prawé přigmauti ráčil. Gemu také často oběť žimota přinášela. Každé pohnutj ležjcyho nemluwněte pod srdcem gegjm zdálo se gj prosbau, aby mu neodgjmal a štěstj wjry své, a slova apostola Páně rozważowala často: Spasena budiž matka plodem žimota a wychowánjm geho. W takowjch okamženjch obgjmal a často plačly manžel a svého, rukama sepjatýma prosje, aby se nad nj a gegjm dítětem smilowal, a sljbil, že ho w katolické wjre wychowati dá. — Albert bral aučastenswj na utrpenj ženj své, myslel však, falešnou ctižádostj klamán, že swému slowu dostáti musj, a hleděl wždy odpowědi ugiti. Snažil se Anežku upokogiti; slowo však, když by gj potěšilo, nemyslo ž geho išt.

Měltě Albert gestě ginau přjčinu, oslyšeti choti swau. Zamenšlel dostati se na wýnosněgšj a důstogněgšj mjesto, a to w městě, gehožto obywatelé nasřz protestanti byli; obáwal se tedy, že by gich lášly pozbyl, řdnybž žádost manželky wyslyšel. Anežka se dala do pláce, řdnyž gj Albert zvěštowal, že se na lepšj mjesto dostal; nad čjmž se ale on požastawowal. „Wynsljm, že byš měla spjše se radowati,“ prawil, „než plakat; wjm však proč sljžš. Bezpochybny oplakáváš žtrátu svého kostela a přepiatého zpo-

mědlníka. Ša to považugi za štěstí, ne ale za neštěstí; myslím, že tam aspoň nabudeš rozumu. Neplač vsať přes příliš; asi dobré čtvrt hodiny cestu gest katolická vědina, tam zagisté chrám a katolického kněze nagdeš." Přineslať Anežka i tenť žel Bohu za obět, nebo musj žena opustiti otce a matku a přidržeti se manžela svého. Sau myšlénkau rozlaučila se s panj Šmaldkau, kostelem a farářem, gačoť i hrobem milené matky, a wstaupila s Albertem do wozu, kterhž gi do nové otčiny zawěsli měl.

Šdewzdána do vůle Božj dostala se Anežka pohledem ač smutným nicméně přjmětimým na blizko města, od něhoť gi gediny wysoký wrch dělil. Wy koňům ulehčili, oba s wozu wstaupili. Albert se šháněl po kwětinách a bylinách, aby takhých pro swůg herbář nashromáždil; Anežka kwapila na kopec, kde nepatrná kaplička, zaswěcená blahosl. matce Božj, stála. S wrchu bylo gi hleděti do audolj, w němž buďaucj gich otčina měla býti i hrob. Při spatřenj toho města posšel gi mráz. Slyšelať práwě žwoniti, ne ale na mšsi swatau; widěla kostelnj wěže, w nichž vsať nebydlel Spasitel gegj. Š klekla na kolena a modlila se wraucně, aby Bůh gich přjchodu do města požehnati ráčil. Dichň bol pod srdcem připomněl gi na mladň život, genž co newidět měl spatřiti swětla dennjho. „Š mé djetě, prosjž se mnau, aby tě Bůh přigal do Efrtwe té, pro niž krew Syna geho tekla. Coť gsem učinila! Š Maria, matko Božj, přigmiž djetě mé za své; ráda proň život nasadjm, ráda

to nentěžší šnesu, řadych gen swému Albertu a swým dětem blaženost wjry wydobyti mohla. Albert se právě přiblížil, negsa od Anežky pozorován, a zaslých žaloby gegj. Autlau domluwanu profil gi, by sebe a dítěte štetila.

„Wiž Alberte,“ zvolala, „ty znáš bolesti a starosti mne sužující; ó proč se nesmilugeš nade mnau a nad dítětem swým? Šá tě zapřisáhám u wšeho, což tobě swatého gest, šlib mi, že nasse dítě, bytby chlapec byl, katolickému náboženství dáš wycvičiti.“ Slowa tato patrnuu náruživostí pronešla, držíc Alberta w obgeti, gašoby řici chtěla; nnnj tě nepustím, došud neučiníš žádosti mé šlib wplněnj. Ško gegj šetřalo se š ošem geho. Albert pohnut a pečliw o zdrowi čoti swé šlibil, nesplnil wšak šlowa swého.

Zatím gim byl muž napřed ugel; a právě, an dohoniwše ho wšstupowati chtěli, zahlédli po štranné štežce šluffně oběného pána a panj, gežto se š nim blížili. Š řekl š Anežce Albert: „Toť ššau šagistě přátelé, řteřij náš chtěgi přewapiti: Bedřich gest to! Bedřich!“ zwolage radošně, řwapil onomu w austrety; „můg něřdegšš učitel a upřimný nyněgšš přítel. Šni se obegmul; Anežka štála gašo opařená. „Wo-ge manželka Anežka“ — promluwil Albert; „a toť můg přítel Bedřich, dwogictihodný pastor tohoto města, a žde Šohanna, lařšawá geho žena. Šuť se obapolně pozdrawili; Anežka wšak to učinila ošřňhawě a patrným přewapenjm. Šamčelě gi Albert, že mištnj pastor geho přítel gest; a protož se ž toho Anežka málo těřřila.

Nahlíželať, že nové toto seznámení melikau bude prečážkau u myšedení gegiho záměru; než přátelé manželomí byli vždy, ať gsau ti neb oni, i gegi; protož přirozenau swogi lastawosti, pomahau autlau, gačěž pohlawj autlému wlastnj gest, brala aučastenstwí na wyražení společném, gať brzo se cit pobauřený upokogil. Nynj se blížili k městu. Panj pastorka, přjmětivá a mlumná ženuška, wěděla gi cestau wsečknú částku města otolj pogmenowati. „Tamť stogj katoličň chrám, zwolala ukazugjc na špičku wěže, přes les wukugjc. — W městě wšak nemáme štoro žádneho katoljka; wšični bydlj w nedalekém městečku, co ten kostel widjme; tam ge i farář, kterňž wšak toliť práce nemá, gaťo můg muž; geho osada gest welmi mala.“

„Zedn gi gá rozmnožjm,“ odpowěděla usmjwamě Anežka.

„Gať, wy gste katolička?“ táže se s podiwem pastorka.

„Dwšsem; což gste to od Alberta se nedowěbéli?“ řekla Anežka.

„Powjdal gen, že gest ženat;“ odpowěděla panj pastorka, mějjc při tom Alberta, kterňž nemálo w rozpačn přišel. Přigbauce do města, zastawili u pastora, kdež obědem žůstali. Při uspořádání domácjho nábytku byla Anežce panj pastorka nápomocna, nemálo se diwjc, že tať mnoho obrazů Swatých na cestu s sebau wza-la; a obdimowala pčti, kterauž Anežka ge čistila a zaměšowala. „Gest widět, že gste katolička, a to gať náležj horlívá,“ dohládala na to pastorka.

„Z čehož to poznáváte?“ tážala se Anežka.

„Z obrazů, růženců, modlitebních knih a ze křopeniček; tolik pobožnosti musí člověka přede omržeti.“

Anežka se usmála a gítila, že jí to vše nikdy obtížné nepřišlo, a že se všemu při její práci času nabyla.

Když se všeliké námstěny oddaly a opatřovaly, trávila Anežka u její vzdálenosti dny své v zabývání se domácími povinnostmi, anžatím Albert nemocné své horlivě léčil. Čas jejího slehnutí se blížil a nemálo Anežce starosti nadělal, nebo v čase tak rozhodujícím potřeby člověka vyššího potěšení; a hle nyní nenajde pohřestila chrámu jejího své. Ač katolický chrám skoro půl hodiny cestu vzdálen stál, nicméně ho na výbor prosby Albertovy a domluvy pastora denně navštěvovala. Na katolickém faráři shledala důstojného a ztuffeného kněze, kterýž jí lástově přigal, a vynasnažil se, gať by trpící Anežky přiměřeně těšil. Pomozbuoval jí k důvěře v Boha, k trpělivosti a mjrnosti ducha, gať k setrvání dobré naděje.

Mělať však pomozbuování takého zapotřebí; nebo denně tížila jí víc a více rozdílnost náboženství města tohoto. Když se dílem ze žertu, dílem o pravdu nabýval pastor za kmostra; Anežka však wděčně se poděkovala, protože s dovolením manžela svého již přibuzného paní Šwaldky byla požádala, gfauc toho mjnění, že dle zákona Církve gen katolici za kmostry bráti se mají, což i pastorovi netagila.

„Budeli ale chlapec?“ tážal se žvėdamě tento, „chlapci se řídí dle otcovy vůle.“ „Ani, Albert svolil,“ odpověděla galská vážností Anežka; „dítě srdce mého vychovati v mém náboženství.“ S úžasem a vnitřní nevolí patřil pastor na Alberta. „Kdož by mohl tak milé, trpící ženě co odříci?“ ospravedlňoval se tento. „To gewí slabost povahy;“ odtušil hněvivě pastor.

Následkem této udalosti strhla se mezi nimi žitá rozepře. Albert se nemálo podivil zářadám přítele, kteráž nyní v mnohých věcech zcela jinaké smysleti se zdál. S pastor klaněl se světa modle; poučen ale nemilau zřusleností, kteráž na srdci geho a více jiných hlodala, držel se nyní tím věrněji Luthera, čím se pevněji nenávisť ku katolické církvi množila. Hořká zřuslenost života, vnitřní bode prve než srdce geho na pustotu svogi umýlo, a namáhavější studie, zanechav hlubokých brázd po lících geho. Slib Albertův, učiněný Anežce, považoval za trestu hodnou slabost; protož důtklivými slovy napomínal ho, by práva otcovská a vůle, k níž se i zeměpán hlásí, hájil. Anežka se nyní více a více stranil, drže ji za přepjatou a politování hodnou katoličku. Chování toto bylo pro Anežku novým pramenem mnohých starostí; nebo že všeho myšlitalo, že pastor svogi nenávisť srdce Albertovo u více protestantské tím více utvrditi hodlá. Ginat se chovala pastorka k Anežce; ta se neměnila, gšauc též matkou brala přirozené aučastensství na všem, gakéž žena ženě gewí. Dna jí přívětivě ra-

dau i štutkem přispjwala, a pečowala přede wšim o hodnau chůwu a zkaussenau bábu. Anežčina prwnj otázka byla, zdali ge katolička. Gať se podiwila tato; myslelať, že se prw tážati bude, odkud ge, a gať stará neb aspoň geli wěrna; ne ale po náboženstwě. Hlawau wrtjc odpowěděla pastorka, že ge protestantka. „Ejto gest mi,“ obtussila Anežka, „že gj nemohu potřebowati; moge chůwa musj mi pomáhati u wychowánj djetě, musj se s nimi modliti, musj často matčino mjesto zastáwati. „Neustupně na tom stála, aby Albert katoličské chůwy zaopatřil; což Albert gen ž mrzutosti a nerád učinil. Po takowé hádce sedla Anežka zarmančená stranau, a sepnauc ruce své žmolala: „Ó mé djetě! gaťau práci mě to stogj, dce-li tě prawé wjře zachowati!“

5.

Přistlať hodina gegj. Anežka porodila dwogčata, děwče a chlapce. Už na smrt sezláblá po tak těžkém porodu, profila by se děti gegj co nendřjwe k sw. křtu donest. Děwče bylo čerstwé a zdramé, chlapce wšak popadal psotnjš a naplňowal wšech strachem, že záhy umře. Albert dal hnedle pastora žawolati, a chlapce pokřtiti, dřjw než Anežka ž omdljwagjcjho spanj procitla. Tak se chlapec, sotwa že okřál, stal protestantem a byl Gindrichem nazwán. „Djetě twé gest protestantskě pokřtěno, dceš geg dát po katoličau wychowati?“ tážal se pastor u své horlivosti, nebera ohled na čas a

místo! Albert gŕa toho míněni, že není poro-
 nen Anežce slovo plnit, an také děmče porodila,
 a svolil, že ho své církvi vyměnovati dá. Pa-
 stor mu míněni stvrdil, a k tomu domozoval,
 že by Albert ani povinen nebyl plniti slib, kte-
 réhož, ženštau istj omámen, byl učinil, a gjmž se
 on bez toho proti smadebnj smlauvě a zemšťm
 zákonm prohřěšil. Ač o tom Anežka žvěděti
 neměla, předce gi zatagiti nemohli, že chlapec
 giž po protestantsku pokřtěn gest. Plakala tuť
 welice máteř, chtěj chlapce slzami swými znovu
 gaťo pokřtiti; a patrjč na Alberta pohledem
 předstjragjcjm mu doložila: „Wid, Alberte! že
 chlapec náš nicméně katoljckem bude?“ Albert wssať
 gj, ač zahanben, wnmyslenau odpowěd dal, kterauž
 ale své manželkyn nepokogil. Druhého dne přissel
 katolickj farát, a pokřtim děmče gménem Marie
 upokogil aužkostliwau matku tjm, že Gindrich,
 třebaš protestantskyn byl pokřtěn, katolické církwi
 předc náležj, a tať dlouho, dořawadž w den kon-
 firmacj neb přigitj do obce nekatolické wěregně se
 za protestanta neprohlašj a od církwe neodpad-
 ne. — Radost mateřská přemůže wsseliké bole-
 sti a starosti! Anežka držjč děti své w náručj,
 sedjč po straně manžela, mněla se za tu nej-
 štastněgšj? Nowj úwazeť gi pautal k Albertu,
 k Bohu; djetkyn gegj byly i djetkyn Božj a za-
 klad geho lástj! W taťowýchto okamženjch cí-
 tila žiwěgi blaženost naděge, a bez wssj pochyb-
 nosti mjhala se gi před očima, že Bůh gegjm
 a swým djetkám swětlo prawé Církwe neodepře.
 Každého dne obětowala dětj swých Bohu, pro-

Jic za ně blahoslavené Panny a anděla strážce. První východ z domu vedl ji do chrámu, kdež se uvéstí a děti Bohu obětovati dala. Rozprostřena před obrazem Krista Pána sljbila podstoupiti vše, slon i skutky, utrpením i snášením, čím by gistéti dětem i Albertu svému blaženost věrný katolické zaopatřila. Co se ostatního k ní chováni týčalo z ohledu náboženství, strnil se i nyní Albert, aby s ní do žádného náboženstvého rozmlouvání nepřissel, ba on trpělivě raděgi snesl mnohou domluvu. Pastor a geho panj navštěťowali ge nyní častěgi a ani gediným slowem nehaněli způsob, gehož Anežka u wýchování djetě pozorowala. „Podjmeťme pať se,“ zwolala řdysi žertem pastorka, gať sworně malý ewangeljť s katolickau spj!“ „Můg Gindřich, že ge ewangeljť? gest to toliť,“ ptala se aužkostliwě Anežka, „gaťo lutherán? Nikolim, můg Gindřich ge katoljť gať moge Marie, a žůstane gjm; nenjli prawda Alberte?“ „Dwssem odwece negápně a mrzutě tento; a obrátil praud řeči na něco giného, by neopatrnost panj pastorky napravil. —

Marie a Gindřich rostli spolu; a počali brzo žwatlati a sladké gméno otce a matky první wysšlo z úst gegich. Anežka ge nyní učila modliti; každého gitra a večera modlila se s nimi Otče náš a Zdráwas Maria, pozděgi i Wěřim w Boha. S nimi chodila matka do kostela; na swých krcich nosili wnobrazeni Ježíše K. a geho Matky. Děťce wssať Anežka pohřestowala přispěni swého chotě; často museli se w

geho přítomnosti modliti; než místo radosti gewil Albert zamračený obličej, zvoláště řekně Win-
dřich vznání jeho říkal. Událost ta měla
více rmautila Anežku, než potupa, kterauž často
s chůwau katolickau u vychowávání svých dětí
střpěti musela. Wše ale s mírností to snášela;
horlivosť její neklešala, její snaha byla, šťastij
dítěť svých w práwě katolickém vychowání založiti.

A tak uplynulo plných šest let, z wětšijho
djlu w starostech a zaužení pro Anežku; až po-
sud žila w klamu, že Windřich totiž katolíkem
bude. Onij ale wngádril se přímo Albert, že
newyhnutelné ohledy mu řáží, chlapce u své
míře, totiž protestantskému vznání, vychowati.
Meč ostrý prodral srdce její při słowech těchto;
nemilegšij a nesladšij naděje jejího žiwobytij
byla ta tam; zármutek její byl tím wětšij, čím
se více wngádrení Albertowo russenau přisáhau
býti zdálo, a předestřené ohledy wnmysllenný byly
neb na časném zisku spočjwaly; nebo se brzo
ofázalo, že naň ani domluma pastorowa nepů-
sobila tak gačo strach, že by lásku svého země-
pána a svých představených ztratil, řekně geho
synek katolíkem žůstal. Ano domnjwal se, že
by se tím i dennij geho příjmy zmenčily, an mě-
sto měšťak protestantské bylo; posléz i obtíž mo-
žnosti katolického vychowání pro chlapce určilo ho
k tomu.

Anežka se dlouho od této rány zpamato-
wati nemohla; šťastij žiwota jejího oděwětlo;
nebo brzo spozorowala, gať se wše snažilo, Win-
dřicha z rukau jejích wzdáliti. Pod jáminkau,

že se učití musj, trávil celé dny u pastora, kterýž nic nelitoval, gen aby nesmělého chlapce na svou stranu získal. Pastor se stal jeho učitelem, a Anežka dobře předvídala, co se stane, protož prosila a varovala. — „Co ti gen napadá!“ pravil nevolně Albert; „Gindrich se přece něčemu giž učití musj; a kde mu mohu lepšího učitele dáti? Tvá přepjatá nábožnost maluje tobě každého v giném a falešném světle!“ Anežka se zamlčela a šžela. Brzo se však stalo, čehož se materské srdce bálo; krjžek zmizel s krku jeho, a on podivně mjal řeči. „Dtec a pan pastor povj dali mi onchdy,“ promluvil gdnau k matce Gindrich „že se Běrjm pána Boha a Zdrawáš Maria nemusj giž modlit; aniž tdy wjce s tebau do katolického kostela choditi, nýbrž že budu chodit do městského chrámu; že prý negsem katolický, ale protestantský křesťan. Matinko, což mám činiti, toho mám poslechnauti, což pak lepší a hezčí, býti katolíkem anebo protestantem? „Což měla na to odpowědět? Ach, ona se dala do pláče usedarého. Swědomj gegj se ozýwalo a nedalo potěšenj žádného. — Z počátku neměl Gindrich mnoho chuti docházeti do chrámu městského, a bylby raděgi s matkau do katolického kostela ššel; ale gať sobě měl pomoci, co nedowedly domluwy, dokazaly trešty, což máteř wjce než syna bolelo; ano Albert konečně wýplowně žádal, aby mu Anežka náwšstěwu katolického chrámu zapowěděla. To však nemohla přes své nábožné srdce sněsti? „A to žádáš ode mne?“ žwolala uraženau důstognošti; gá gšauc katolickau mami mu ná-

roštetému katolíckého chrámu začať? Na žiadny
 spôsob!" — „Nesmysl, pobožnú škárstvoj;" reptal
 zlostne Albert, „Ľby pať předce maudrosti na-
 budeš!"

Anežka lomila rukama. „O můg Bože!"
 tlauc; „ano, není spásy w smysleném manželstvoj.
 Dítě patří otci a matce, toho má poslechnout,
 Ľbyž tito stegně nesmyslji. O rozdjlnosti, Ľby
 pať vezmeš konec!" —

6.

Následky tohoto rozdmogenj denně se zřeg-
 měgi gewily a srdce nábožné Anežky křwácelo wjc
 a wjce. Smědomj gegi počalo tlauci; Albert
 gewil při wšji své upřimné lásce nespokojenost;
 on widěl, kterať se geho choť trápj, ale ten bol
 neznal. On považowal za přepiatost nábožensktau,
 co w srdci Anežčině nábožnau wjrau a wěrnau
 náklonnosti k Pánu Sežissi a geho Cjrkwi byl. On gj
 těšil a chtěl gi upokogiti; ale nepotěšil, neupoko-
 gil gj, nedowědł toho, an geho útěcha pro nedů-
 statek pravé wjry prázdna toliko slowa byla. On
 se na ni mrzel, tupil; a ausměšně slowa geho
 urážela gi a bolela tjm wjce. Mužem měla,
 dle slow swatého Apóstola, poswěcenj dogiti;
 místo toho wššať opowajowal se on, wjru gegi
 tupiti a w pokušsenj uwáděti.

„Wšični budeme swatj," říkával často w
 newoli k Anežce: „Bůh gest otec náš, a milo-
 srdněgšji než twogi kněži, kterj wšsechněch gináť
 smysllegicjch do pekla zatracugj." „Ach Alberte,
 kterať se welice myljiš;" odpowěděla smutně;
 „gestě tomu wěřiš; nasse Cjrkew nezatracuge, ale-

brž zůstanuge saub Hospodinu; ona se modlí za ty, kteříž mezi gegi děti nepřináležejí; ani zavrhuje těch, kteří neminně v flamu žijí, opravdomň aumysl magjce, dle křesťanské pravdy a dle Spasitele se říditi; ne ne, ty ona za své děti uznává! „Ó Alberte, netup, nerauben se, ale modli a skaučen spíše.“ Ndbal vssal manžel na prosby gegi. Š napadlo zbožné a milující Unejce často: „Patiť Albert mezi ty, kteří vězjce v nepřemožitedlném ale neminném bludu, pravdy nepoznávají? Což neměl dosti příležitosti tebau giž bludu svého nahlédnouti ať pravdě se blížiti? anebo zavrhuje příležitost, a tedy milost Boží od sebe a množí tím vinu smogi? „Ó, Alberte, pať by lépe pro nás oba bývalo, kdybych tě nebyla poznala, a nebyla tobě ku pádu více než ku povstání služila.“ Dále tážala sebe samu, zdaliž pať gsem giž vssé pro spásu geho učinila; měli pať gsem vždy potřebné trpělivosti, vždy dosti opatrnosti? Nebyla gsem leniva v modlitbě za něho? „Ó můg Bože!“ křávala ona; „smilug se nad ním a nade mnau; těžké břemeno vzala gsem na bedra svá, a giž giž klesám. Ó Ježíši, spomoz, vysvobod mne!“ Nynj nahlížela o vssém, že manželství gegi šťastné není, aniž býti mohlo, protože se gim základu vssého manželského štěstí, společné vjry v Krista Ježíše a v geho Církev nedostávalo. Tu gi často vnitřnj hlas opáťoval: „Tyš nedbala na výstrahu, a musjš nyní trpět. Manžel tvůg, syn tvůg gest kost z kosti tvé, ne ale gich vjra z vjry tvé!“ Ga-

tých bolestí snášeti musela pak, když si zpomněla
 na přestřastné manželství svých v Pánu zesnu-
 lých rodičů gichž gedna lástka, gedna wjra spo-
 gowala a požehnání Církwe zasmětilo! Zname-
 njm sw. křtje budjwámala gi matka ze spanj; s
 ni a s otcem konámala pak rannj modlitbu; mezi
 nimi kličje, býwala s nimi při mši swaté, s nimi
 přijímala swátost Oltárnj; nemilegšj záměstknání
 gegjch rodičů bylo, rozprávěti o Spasiteli, o panen-
 sté Matce, o milých Swatých geho, aneb gich život
 a skutky za večera čisti; žehnaná od nich, pozname-
 naná sw. křjem, odebjrala se na lůžko, prosjic an-
 děla strážce by gi chránil, až sladkého snu požjwati
 bude. S gať docela gináť to u ni bylo. Bez modlit-
 by wstával Albert a odebjral se k práci své;
 an Anežka a Marie před obrazem Ukřižovaného
 Pána kličje Bohu děkowaly, den nastawajjci
 mu obětugjce: konal we wedlegšjch požogi Gindrich
 modlitbu rannj, gať se gj od pastora naučil. Ge-
 nom Marie nawšstěwomala s ni Spasitele a mši
 swatau. Bolesti welikau patřila Anežka, kterať
 Albert a Gindrich nepoznawali štěstj swého, a
 snad často autrpným a potupným ausměchem za
 nimi hleděli, když ony na mši swatau se ubjraly.
 Štatnj domácj pobožnosti, kterýchž katoličká Cír-
 kew předpisuge, konala pořadmo a u wšj ticho-
 sti; nebo gi nic nebolelo wjce, nežli když modlenj
 gegj někomu obtjžné nebo od giného tupeno by-
 lo. Už posud se s Marij swědomitě postila, ač
 Albert několikrát si na dwogj stramu a zbytečné
 wňlohy stěžowal, a Gindrich sestru swogi strže
 tu příčinu negednau štáblil. Nenydelšj a za neny-

měšji tíž přicházeli Anežce večerní hodiny. Albert docházel do společnosti; Anežka neb Marie čítaly v užitečných knihách; nenáštěgi rošťat se četl život Smatých. Gindrich nebýval dosti pozorliv, a často dohládal, že by to rošťecko papežská lež a tať nepravdivé bylo, že to ani za čtení nestojí, gať pan pastor povídal. Zarmauceně pohlížela pať Marie na matku, anebo zase na bratra řkauc: „Gindrichu! gať to tať říci můžješ, což newidíš, gať matka pláče?“ „Ano, ano, samá lež to gest, a ještě více;“ řekl chlapec; pastor dobře ví, co povídá. Zať se často strhla mezi dětmi hádká, giž matka roztrhováti musela; srdce gegi ale křwácelo. —

Gindrich byl ohnivého ducha, málo rošťat srdce dobrého, gsa více pastorem, než rodičemi vychován, což následkem rozdílné wjry bylo. Pastor, přísně a plnau horlivosti lutheránskej podrobený muž, snažil se všemožně gať by v srdce žákovu nenáwist w té wjře proti katolickému náboženstwu wšil, w kteréž, gať se domníwal, Anežka se namáhala, svého muže i syna k wznáwání katolické wjry přewrátiti. Bylo se pať co díwiti, že Gindrichowa nenáwist proti katolické wjře i lásku a důwěru k matce nepodkopala? A té, kteráž často beze všeho ohledu žádost swogi zgewila; takéž by manžel a syn katolíkem byl! Gest owšem prawda, že Gindrich matku milowal; ale on náwídel otce více, protože s ním gedné byl wjry. Na wzbor hádkám, kteréž se mezi nimi často strhli, milowal předce Gindrich sestřičku swogi: „Ach, Marie!“ říkával on, „kdybys by-

la chlapcem, anebo aspoň protestantkou. Ty gdeš do chrámu katolického, a já tam nesmím; nebo ž paně zvědavosti, říkává pastor, nesmí se kostel navštívit; a chci př se modlit, že gest náš kostel blíž, než katolický; a do protestantského zase nesmíš ty jít, to zapovídá matka." Krom toho prohodil často k ní v důvěře, čemu asi pastor ho o mši svaté a o katolickém učení učil: „že ge to samé modlářství; papež že gest panování žádostivý muž, že nepravě sedí na trůnu římském, ž něhož také roku 1812. ršim právem zahnán byl; a úcta velebení Svatých gest také modlářství; než o tom, milá sestřičko, nesmíš matce nic říci." Srdce Marie bylo plno těmito přjli žarmauceno, a nemohši se potěšiti, dořadavž jí matka, po učiněném že všeho vyžnání, neupokojila. Popsati však nelze, co pocítila tato, ušlšerši, gské věci děti rozprávějí; ona plakala, a Marie s ní. Sindřich právě gednau přišel a spatře plakati matku, řdž ho objímal, ptal se: „Matičko, proč pláčeš?" „Nad tebou, Sindřichu můg, řžim! Tyš mluvil s Marií o věcech, kterýchž neznáš. Š netup a nebaň wjry mogi nikdy; řžijš mi to, že nikdy wjce o věcech náboženských s Marií rořovati nebudeš?"

„Slibuji matko;" odpověděl chlapec.

Matka. Já gšem Marii též zapověděla, ž tebou o věcech takových mluvit; nyni mi ale gestě řlib, že se denně řtce náš modlití budeš wjce, aby tobě Bůh pravé wjry udělití ráčil.

Chlapec. Š to ti řžijm, matka; než řmím to pastoremu řžici?

Matka. Smjś; odpowěděla ś ůžasem; nebo otážny chlapcovy gewily gj, že gjž celého práwa na geho upřimnosti a lásce nemá, že se ś nim pastor dělj, kteréhož chlapec wěrně zpra-
wil, co ś mateřj mluwil, a kterhž přimo djetěti řekl,
žebny modlitba geho žbytečna byla, an gjž pravé
wjry má; chceli wšsať se modliti, aby se za mat-
ku modlil, by geho wjru též přigala. Zať se
řtalo, že se matka modlila, by syn katoljkem se
řtal, a tento Boha prošil, aby ona řwětlem Lu-
therowým nadána byla. Aneřka, doměděwšsi se
to, zařázala nynj přjsně, aby se neopowážil śe
sestrau o wěcech náboženstwj hádati. Ale zápo-
wěd tato dráždila ho tjm wjce. Děti častō se až
wadily; Šindřich nadáwal a hanil papeže a řně-
žj, Marie žase Luthera. Aneřka měla ge pať
řogiti, a rozhodnauti, řdo wjce winen gest; řhle-
dala wšsať wždnyčny, že prudeň Šindřich přjčinau
hádkny byl, žčehož ho matka wždny řarátj musela.
Často wšsať myslal chlapec, že se mu řrimda řtá-
wá, a wřřnutj matčino za řtranné wydáwal. On
to žalowal pastorowi a otci, a mezi rodičemi přj-
cházelo ř wádám a mrzutostem. Stec i matka
chtěli mjti pořog; ale gať bylo lze w takowých
přjpadnostech zachowati ho? A wšsať hádaly-li
se děti doma, hádávaly se tjm častěji we řřkole.
Marie chodila do protestantské řřkoly, což gj, ge-
diné katolické wjry gsaucj, mnoho řžj řtalo, nebo
mnohé potupy řnásřeti musela od družek řwých.
„Ach matinko,“ řřala častō, „co gá gen wřřto-
gjm, že gřem katolickéau; moře spolužákyně se
mi wřřmjwagi, protože na mřři řwatau cho-

dím, a prsty na mne ořazuji, že se zpovídam. D matko! kéž by otec a Gindrich také katolici byli, potom s námi do katolického města šli, kde škola a kostel katolický gest, a my bychom tak daleko choditi nemuseli!" Matka gi ovšem těšila, ale velmi často tanuly gi řzy místo slow; nebo cítila nemyhnutelnou potřebu bedlivosti, aby Marie u wjre nešlešla. Nejwíce bolelo gi, že nanenwenš těch se báti musela, kterjž gedné košti a krmé byli. Neustálá ta bedlivost a péče o Marii zbawily gi mnohé radosti žiwota. Často se gi malomyslnost zmocňowala; gi se nemožnostj zdálo, u prostřed města protestantského mezi manželem i synem protestantským dceru Marii katolický wychowati; protož chtěla dceru swogi ze školy wjiti a wšse na to obětowati, aby škrze domácího něgakého učitele gi potřebného umění a wychowánj dáti mohla. Albert proti tomu mnoho neměl; ponawrhł ale, žeby se Marie do wychowáwacjho úřtawu snad mohla dáti, kdež pastora sestra wchňj byla, a kdež na přjmlumy pastora krom wýborného wychowánj i zdarma gedno práwě upráždněné fundačňj místo dostane. Na čemž wšsť se Anežka neupočila, a geho náwrh zamrhla; nebo pro gegi Marii zdál se gi úřtaw ten docela neprospěšňj, kdež přednosta, učitelky a wychowanci na wětšj djl protestantského náboženstwj byli. „Ach," rozhněwal se Albert, opět twé pochybnosti. Marie se tam bude s ginými katolickými swěřenci od wasseho kněze náboženstwj swému také učiti. „Gepať se nehněwen, Alberte," prosila Anežka, řkauce:

„dal byš ty Gindřicha do ústavu, kterhž pro katoljŇn gest založen, a gen wŇmjnŇau protestantŇn prigjmá? Máli Marie katolickau zŇstati, ať nj gest dofonale; cožby se nestalo w domě, gehož duch a zpŇsob cwičenj zcela protestantŇstŇ gest. NestareŇ se tedŇ o Marii!“ „Ty negsi Ň napramenj;“ nemrlil Albert: „ty pokazjš děti swé; prohřŇŇugeš se na swé dceři, ty přepiatě nábožná ženo!“ Lau byla Anežka owšsem, ale gen w očjch swého manžela, a u obywatelŇ města protestantŇstěho; tito gj drželi za pokrŇstŇau panj, šlepě na papeže wěřjci, což obě by protestantŇstŇj ohamau bylo. Z té přjčiny tašě se Ň nj gen chladnau zdmorilostj každŇ měl, srdečnost a upřjmnostj gegich nepoznala, ač gegj srdce láškau a dobročinnostj Ň nužŇm přěplněno bylo! Medowěru tuť cětila ubohá Anežka welmi často. Albert gj začastě wypramowal o nedostatku geho nemocnŇch, a šwolil rád, řdnž gich Anežka podporowala anebo pokrŇny a náwšŇtěwau swau potěšila. Kdykolim se některŇ nemocnŇ bolestj swjgel neb Ň smrti pracowal, řlečela ona u lŇžka geho, a modljc se napomjnama ho, aby srdce swé Ň Pánu obrátil, š njm se smjřil a tělo geho swaté přigal; ale pohřjžena gšauc w modlitbě a zanjcena milosřdenstŇjm často zapomněla, že Ň protestantŇm mluwŇ; ba ona ge pomzbužowala, by o přjwoluwu blahosławenau pannu Marii a wšŇedj SwatŇch profili, a ochraně sw. AngelŇ se poručili. Učkolim gj nemocnj rádi poslauchali, nicméně se gim modlitby gegj papežŇstě býti zdály. Pastor wšŇať posléz nebyl tomu tať powděčen, nebo ne-

wěře Anežce, domyslel se, gaťoby ona nemocné přewrátiti chtěla; protož gi přímo do očí řekl, co o ni myslí a o gegích náwstěwách. Winny neznagjci Anežka osprawedlnila se; nedoměřliwý pastor ale držel wymlawánj gegi za stworzenj swé nedůwěry, a autrpná Anežka byla nucena swé náwstěwý zanechatí a ubohé Bohu poraučeti.

U prostřed těchto trápení a těžkostí mělať přede hodiny, w nichž gi modlitba a potěšowánj gegiho zpowědnjka ulehčeni způsobily; ona chybou swou poznala, oželela a napravila; wědomj, že pro wjru trpí a boguge, dodávalo gegi dušsi nepřemožitelnau sílu; tichá gaťas podribenost wyznačila se w gegim obličejí, w flowech i skutcích; mírnost ducha nepozbyla nikdy; gegi láska k Albertu a Gindrichu wěrně stála. — Toho práwě času událo se coš, kterěz obtiženému srdci welikého potěšeni způsobilo. —

Když se gednau z kostela wracela, Mo za ni asi čtrnáctileté děwče, prosíci gi, aby mu zlatý řetěz odkaupila. Řetěz stál za peníze. S pozorowala Anežka ostřeji děwče, kterěz naň u přimnýmá ale uplaťanýmá očima hledělo. Bledost lícj a celý obleť gewily chudobu a bídu.

„Komu náležjí řetěz tento?“ tážala se Anežka. „Mé mateři,“ odpowědělo děwče, „mám ho prodati, aby gsme měli od čeho žíwu býť.“

„Kdo geť matka twoge?“ „Ach, má matka! Můžete se gi dowědět; ale pro Boha! dřim lupte-

ten řetěz, abych dostala penize; giž od wčjra z poledne gsme negedli."

„Ubohé dítě, ubohá matko!" zvolala Anežka pohnutelně. „Pogď se mnau chci wám pomoci;" načež gi zamedla do obydli a předložila gi něgať krmě k gjdlu. „Gá nemohu gjsti; nebo wjm, že na mne matka s boľestj čeká a hlad trpj." Medlji dala Anežka pokrmu i pro nemocnau uštrogi, a kwapila s Františkau, tať se gmenowalo děwče, k matce. Františka zamedsi Anežku do sprostého domku, odběhla pro lah-wici wjna; nemocná gegj máteř ležela pod střechau, a nemálo se diwila, řdnž cizj panj zhlj-dla; než oťo gegj se wygasnilo, gať mile gi Anežka katoličého pozdravenj udělila. „Weliký Bože! wy gste katolička? ó gať to štěstj, že w tomto celém městě gednu katoličkau a autrp-nau panj nacházjm," pravila nemocná, an se trochu pozdmihla. Brzo ale se gi twáře zarděli, a ona s plačm pravila: „Wy gste katolička, a proto mně tjm spjše nenáwiděti musjte!" „Nenáwiděti?" tážala se s podiwem Anežka, „nenáwiděti, protože gsme katolička? wždňť gste i wy tať katolička." — „Ach, gá nj giž negsem; žalowala nemocná, práwě to můg žel, má bjda; gá gsme se mé cirkwe, mé milé matky odřekla, odřekla k wůli mužowi. Už posud mi hořj slo-wo mého ctihodného faráře gaťo sira sodomská na dussi." „Kdo nemá cirkwe za matku, nemůž mji Boha za otce."

Pohřžženě patřila Anežka na trpjci, tážá-

gic se : „Muži k vůli opustila jste církev ? což byl manžel váš protestant ?“

„Drošsem,“ oddechla si nemocná ; „gá byla katolička, on protestant ; to však v manželství nedělá nikdy dobře.“

„Bím to k vlastní ztuffenosti,“ řekla Anežka smutně, „milá sestro v utrpení ;“ a podala jí ruku.

„Žigete také v smyšleném manželství ? Špať pochopíte bídu mau ! a gá jsem našla srdce, genž se šdělí s želem mým, a gemuž vše svěriti mohu. Gestí pro nemocného a trpícího vždy ulehčením, když si postěžovati smj. Běru, Bůh sám vás poslal. Slyšte, pomozte a poraďte mi pať, gaťnych počoge svědomí svého opět dosáhla, a moci opustěnou máti opět našla.“

Anežka si sedla k nemocné, a tato oddechavě nauč sobě, počala :

7.

„Mogi rodičové žili v poledním díle švédské země ; žádné dítě snad tak dobrých a lastavých rodičů nemělo, gaťo gá. Otec i matka snažili se, dáti mi neynvětšího štěstí, dobré vychování, a ve všem dobrý příklad. Tak jsem vyrostla, k veselého a winy prázdného ducha se radugic, mezi modlitbou a prací, mezi hrou a veselím. Moge rodiče žili na svém statku u vši tiché vzdálenosti. Genom někdy která nárostěna vytrhla nás k tichosti, gá jsem dosáhla 18tého roku, neměděla jsem posud ničehož

o světě a hříšných jeho; sotva jsem znala gmen na gegich."

„Nenbližší saused otce mého byl zletilý šlechtic, kterých počtivé dusse a dosti bohat gsa, dítež žádných nepočítal. Pašostnice geg wšsač často na smrt upamatowávala; protož powolaw gediného syna sestry své k sobě, w náručí geho šlonal. Adolf, tať se gmenowal, dědic statků geho, štal se nassim sausedem; byltě wšsač protestant, a počítal asi 25 let. Podštata geho byla hezká, chowánj a dwořenj geho přigemné. Rdož se tomu mohl diwiti, že náš, co nenbližší saused, často nawšstěmowal, a náš o přátelstwí prošil, kteréhož gsme geho ugci byli prokazowali. Můj otec, kterých každého milowal, byl mu mnohau službu prokázal; což Adolf uznal, a zase wděčně splácel. Zať se spogenj nasse aužilo; Adolf k nám denně chodil, s námi gebl, a wšsečny radowaněny s námi dělil. Zpočátku gsme si toho owšsem moc newššimala; geho wšsač dennj nawšstěwn, geho schopnost w hudbě, geho přigemné obweselugicj a spolu i poučugicj zabýwánj se s námi, bylny brzo přjčinau, že se nám po milém přjteli štenštalowal, gestli w určítaw hodinu nepřicházal. Brzo gsme se ho s nepožogem a netrpěliwostí dočkati nemohla; brzo mně srdce tlauflo hlasitěgi, řdnž do dweří wštaupil; šlowem, geho chowánj, kteréz z počátku odměřeno a wššj úctaw protkáno býwalo, newjdaně se w gakaus dowěru změnilo. Při geho lichotiwých a pohledny ostrými sprowázenných šlowech čerwenalw lice mé. Co

bych to tagila. — On mi zgewil aumynf swūg; gá zapenřjc se, mlčěy gsem gehu wyznánj lářky wyslechla a gsauc wssého přetwárenj neznagjcy gestě děwče, netagila gsem, což i srdce mé cjtj. Spoleť byl uzavřen, mūg osud rozhodnut.“

„Nasse láska nezůstala dlouho před rodiči stryta. Mūg otec promluwil gednoho dne nawěclau wážnosti, ž niž etcomstá láska prohlédala takto ke mně: „Mudřeno, še žármutkem pozorugi, že w srdci twém roste náklonnost, šteráž mne i matku pečlivosť naplňuje strachugjcy se o štěstj twé i nasse. Powaž dcero má, Adolf ge protestant, a tyš katoličkau; my gšme se wynasnažili wssemožně, abyš prawě katoličkého wychowánj dosáhla. Ty wěřjš w swatau katoličkau cjrkw; a wjš dobře, že tato cjrkw, nasse společnj matka, smjsseného manželstwj neschwaluge; a gá tě prosjm, žůstañ gegj poslussné djtě; cti přikázanj gegj; toť gsau zákony Boží, a přineš gi za oběť lásku swogi, ona toho š twému časnému i wěčnému blahu za prospěšně uzná. Spogenj twé š Adolfem, mūže tě lehce o twé wezdegšj, a což horššjho gest, i twé nebesťe štěstj připrawiti. Gestě nišdž nešwětlo štěstj smjsseným manželům. Gať pať mūže aumazeť manželšř dusse spogiti, řdžř swazkem wjry spogeny negsau? Š milená dcero, powaž, že bychom hořem do hrobu řlesli, řdžřy gšme se strachowati museli před nebezpečenstwjm, že w swé wjře řlesneš, anebo docela gj se odřelneš; ořaž nynj, že ty náš, a Spasitele swého milugeš, modli se a bogug! Bůh tě posilnj, š njm dořážeš wšedě!“ Slo-

ma otce mého pohnula dušij mau; na to přišla a mluvila ke mne matka takto: „Mudřeno mo-
ge, na gednu věc učinjm pozornu tebe. V smj-
šeném manželstwj nepanuge upřimnost ani srdeč-
nost. Kde však společná modlitba manželům
chybí, také se pohřessuge svornost, manželské ště-
stí a požehnání Boží; nebo muž protestantský
nemůže se s katolickou chotí ani Otce náš, ani
Běřim v Pána Boha modliti. Kdykoliv ona
nejsvětější svátosti Oltární se klaní, zdá se mu
modlitba gegi rauháním; nebo on newěří v
přítomnost Ježíše Krista v svátosti Oltární.
Vzhňwá-li blahoslavenau pannu Marii nebo
milené swaté své o přjmlumu: křčj autrpné
manžel gegi ramený; gestli hůře gestě neljbošt
swogi na světlo nepronášj. To maudře rozvaž,
Mudřeno milá! nebo byš s Adolfem gedného ko-
stela nawštětowati nemohla; a kteržž manželé to
nemohau, tiž nepatřj do gedného domu; nebo
oni spolu ani gísti nemagj. Ujrkem sw. příka-
žuge postý: protestant může gísti, co se mu libj.
D dcero milá! uduš lástwu swogi; pro Krista
Pána prosjm tebe, gedná se tu o twé, a naše
štěstj.“

„K těmto zagisté důwodným slowům, kteráž
pěčj otcowau a slzami matčinými strasslivé po-
wahy nabyla, připogjly se gestě wýhrůžky a
žkassky farářowy, a warugjcj hlas aužkostlivé-
ho swědomj. „Mudřeno!“ prawil farář: „ne-
prwněgšj a newětšj powinnost manželky gest,
muže i děti poswětiti; to gest skutky nábožen-
ským i poswěcenj wěsti, geli však úkol ten

welikň pro choti, chotě wěřejcho poswětiti: ždaž nemusj mnohem težšj tehdaž pro ni býti, muže takěho ě dobrému a křesťanstě swatosći wěsti, kterhž wjry gegj nendawidj. Uwažte, gaŕau tji, gaŕé odpowjdanj na sebe uwalujete; to gest bte-
meno hrožné pro matku, kteráž děti swé Bohu a cirkwi wychowati má."

„Ach, wšse mne ě tomu mělo, abych nebezpečnau taŕ náŕlonnost udušila, moge wšsaŕ náru-
žimost byla silněgšj, než moge wjra, lášta ě Bohu a ě mým rodičům. Řečmi lichotiwého Adolfa ŕonejšená, obelháwagjc sebe samu, setrwala gsem w obcowánj s njm. Dtec mi toho posléž owšsem zapowěběl, gá wšsaŕ neuposlechla; ŕonečně swolil, obáwage se, by mé posud dobré gméno něgaŕé pohromy neucjtilo, a žanechal wšse mému swědomj. Gessťé widjm, kteráŕ mi můg dobrhý otec w hněwu swém žarmaucen domlawal: „Š žaslepené děwče! ty neuposlechneš? Štogjš na swém nešťěstj, abyhš gen náš taŕé nešťastny učinila! ach gaŕ těžce budeš gednau bycha honiti! nežalug wšsaŕ na náš, alebrž wzpo-
meň si na prošby a wšstrahy a na twé twr-
dossigné srdce!"

„Gá ale nedbala na nic; moge myšlěnty opogowala lášta! den swadbny se určil, smlawma se podepsala, aby děti po rodičjch následowaly, chlapi otcí, děwčata ale po matce w nábožen-
stwj wychowány byly. Marné bylo požadowá-
nj otcowo a faráře, aby se děti oběho pohlawj ka-
toličny wychowáwaly. Pan farát posléž se wy-
gábřil, že by proti swědomj gednal, řdyby po-

žehnal sňatku, gehož newěsta se tať těžce proti církvi prohřešila. Gá se náramně uletla, na kolenách ho o požehnání kněžské prosje. „Gat,“ odpověděl farář, „Mudřeno, wy žádáte požehnání církve, giž gste polowici dětj swých ugmula?“ Gá gsem musela umlknauti. Ani slzy moze, ani Adolfovny wýhrůžky, kterých ho žalobau u dwora strassil; nebyly s to pohnauti ctihodného kněze. Adolf ulehčil zlosti své divokými posměšky, a tupením mého náboženství a geho služebníků. Moze rodičové se do toho nemychali, aniž přemlaumali faráře, aby náš oddal, alebrž u všem zármutku prosili mne, abych odstoupila od sňatku, kterémuž církew a milený Bůh požehnání svého upjrá. Š nestlaště žalopenj! Každá giná by byla uposlechla, gá gsem ale následowala aukladu Adolfových a dala se od sausebnjho protestantského faráře oddati. Moze rodiče nemohli mne pro žalost ani k oddawkám doprovoditi, a žůstali doma. Když gsem o požehnání prosila, odpověděl otec: „Co ti prospěje, Mudřeno, požehnání naše, když si požehnání Božího neobdržela? Gediná wěc geště může tebe i náš potěšiti; snaž se twogj modlitbau a dobrým příkladem dociliti, aby manžel twůg gedné byl s tebau wjry.“

„Tať počal prwnj den mého manželství; smutný počátek, mnohem wšak smutnější konec dal se očekáwati. Brzo po swadbě giž znepoko-
gowalo mne swědomj mé, nebo dočkala gsem se ošamžení, kteréž mi trápjcj prawdu mogi lehkomyslnosti předhazowalo, a nadarmo snažila gsem

se mučící hlas tento modlitbou a tichým trpením uřogiti, a chotě mého cirkwi pravé zjstati. Pošetilá wšak jsem byla, že jsem počus můj za lehčý úkol považowala. Adolf měl znamenité statky w západním německu. Půl leta po swadbě cestowali jsme tam; gá se laučila s rodiči, mé srdce křwácelo, když mne zletilý otec do náručí pogmul, a oči slzící k nebi obrátim zmoval: „O dcero má! kéž Bůh žehná tobě! ó slib mi, že se pevně držeti budeš swaté wjry nassj; nebo předwjďám, že nebezpečné zlaussky a porussenij čekagj tebe.“

„Gá se octla w otčině Adolfowě, w městě, gehož obywatelé nazwjce protestanti byli; něco málo katoljků bylo se tam usadilo, gediného katolického kosteljčka magjicj; blaubo jsem nemohla namyšlnaut, an jsem zde wychowálenau snássenliwost protestantů, čili tolerancj pohřessowala. Mnohý činil Adolfowi předhážky, že si katolicku a k tomu cizokraganku wzal.“

„Brzo wšak nastal čas, že jsem si na slowa Páně zpomenauti musela: Žena když rodi, zármutek má, nebo přissla hodina gegj: a když porodj dítě, giž nepamatuge na bolest pro radost, že se narodil člověk na swět. (San 16, 21.) U mne wšak nemynplnilo se písmo; gá porodila syna, a přede snadněssj byly bolesti porodu, než zármutek dusse mé při té myslénce, že dítě své eigj wjře obětowati musjm. Gá se nemohla pláčem nasytiti a lkala jsem: Ty gsi se stala matkau, abyš dítěti swému porussenij dala; a hle neswoli tobě. abyš mu neworussitedlné prawdu

a s ní celau obžijugicj wjru swogi zdělila. Z toho bude gednau žalowati na tebe? Wěru, kdyby měl Adolf prawau manželskau lásku k tobě, on by tě nenechal ustawičnými mučami uraženého swědomj trápiti. Což nemohl, gať mu náš ctihodný farár prawil, bez wšeho obřiženj swědomj swého swoliti, aby matka s dylem porussitědlným, djetěti i wjru neporussitědlnau w plné katolické wjře dala? Wsau matka a djetě gen proto tať aužce spogeny, aby nemluwně hned po porodu w nesywětěgšij záležitosi matky se dělilo, a genom materstěho mlěta ničolim ale i gegi wjry požjwalo? S Adolfe, Adolfe, tyš žádal těla mého, dusse mogj gfi wšsať nemilowal!"

„Plačny tistla gsem synáčka swého k srdci, a patrnuu newolj a slžau w očjch podala gsem ho bábě, když pastor přišel, a mnohými wyhledanými slowy počttil. Zefaucj woda na hlavu djetěte, padala gaťo žhawý oheň na dusi mau. Ach i wy šlechetná panj cjtila gste bolesti tyto; w okamženj tom byla bych ráda žiwota se odřekla, kdybych gjm byla synáčku mému přigjtj do katolické cirkwe zakaupila. Strasslinové mušy cjtila gsem. Hle, wolalo swědomj mé, kost z kosti twé a z masa twého maso: ničolim ale wjra cirkwe twé, kteráž naděgi a lásku swatosti rozmáhá tau, kterauž se hrdinstwj Swatých zgeruge.“ Po křtu odewždala mi zase bába djetě, a pastor držel kratičkau, potěšugicj a přátelskau řeč, ach, on to snad dobře myslil; než w okamženj tom nemohla gsem ani pohledu geho sněsti. Myslénka, že djetě mé od toho počtěno

gest, jenž nižádným posvěcením církve k tomu práva nenabyl, a že nyní muž ten nábožnosti vychován syna svého v moci má, že se z toho raduje. Snad, že církve pravé uzmula se duse, a v tom že já, katolická vším vychováním a vedením gestě nápomocnou býti mám; pomněni toto, mohlo utrápiti mě. Já se odvrátila a plakala. Zármutek, jehož mohl rodiče pocítiti při zprávě, že gich wnuť protestantem bude, naplnil srdce mé hořkostí. Žel tento, vzlykala jsem, přináší neposlušnost tvá těm nejlepšíším rodičům na světě; tyš měla býti gegich útěcha, a gsi nyní gegich žalost; gakuž měkau mětíš, takowau tobě odměřeno bude." Na to jsem pozorowala synáčka svého. „Ubohý čerwjčku," zvolajíc, „co gsau ti platni wezdegšši statkové! toliko mogj winau nedějmáš w náručj materské církve! Ach, kdo té neslyší, stane se mu, gačo publikánu a pohanu. Kdož giné hlásá Ewangelium, bñtby angel byl š nebe, zaržen bude! Bože! swatý Bože! a dítě mé není w této církwi, nedějmá w lůnu gegjm!"

„Starost a wñčitky swědomj mého sněžily mne až na zemi; ach, já neměla žádného, kterémuž bych byla swěřila aužkosti srdce mého; i před Adolfem musela jsem žel swůg strýwati, nechťelali jsem giných mrzutosti způsobiti. Brzo jsem cítila, že láska má k němu chladla; žena má na muži wšse nawižeti, jeho duši, tělo, umění, jeho i wjru, té wšsať jsem milowati nemohla; nebo se mi stala strážlivým předmětem starosti a zžragjeho zármutku. Zať jsem

se bez potěšení trápila, až mi pak Bůh moci Frantisku daroval. Ona byla jedině potěšení mé; s ní jsem přede smělá mluvit, jakož druhdy moga matka se mnou mluvívala; za to jsem vsať s novou bolestí upozorovala, že ubohé dítě žítka jen z otceva přimětivého usmání se radovati mohlo. Posměšly, ba i hádky nastaly, když jsem jí učila Pozdravení angelské, Běhím v Pána Boha; a Boha vzýváním angela strážce a svatých patronů o ochranu profiti. Ba i v společnostech musela jsem nápodobných střáblení snášeti; když jsem vsať auplně upozorovala, že si na mně a na Frantisku mnohý protestant smůg wtip ostří, vzdalomaln jsme se pořád více a více společnosti takových. Adolf toho z počátku o všem nechválil, posléz mlčel; nebo moga nepřítomnost aspoň mu méně obtížna přišla. Moga potěšení byla Frantiska; gegi dobré srdce, gegi pilnost v učení, gegi náklonnost k svatému náboženství, těšily mne v bolestných dobách žitobytí mého; toliko tehdaž křivácelo srdce mé, když mi plačje žalovala, proč otec genom s Kristianem, tať se gmenoval můg starší syn, a ne tať s ní přimětivě rozmlauvá. Co jsem měla odpověditi? Wždyť to byla prawda; otec Kristiana více miloval, až k tomu krom geho náboženství nijádného důvodu neměl." Kristian a Frantiska dosáhli nyní stáří, v němž se sřklola nawštěmuge, a od kteréhož mé nejwětší utrpení nastalo. Katoljci i protestanti měli společnou sřkolu, s tím vsať rozdílem, že každý we

svém náboženství zvlášť cvičeni byli. Tu přigda Kristian ze školy vypravoval, gať dobře učitel písmo sv. vysvětloval; a že se diví, gaťž někteří lidé mohau smatých ctíti, a ztratovati těch, kteří jiné mýru gsau. Gá gsem se nemálo ulekla. Frantiska wsať wstala u své dětské sprostnosti pravila: „Gať widím, to se má nás týkati; ale ten učitel musí hodný lhář býti; wždyť právě naopať náš pan farář to vysvětloval. Wšlowně nás napomínal; abychom na rozdíl mezi ctěním a klaněním se nezapomněli, a nižádného strže mýru neodsuzowali; protože si Bůh wšelikh saud sám zanechal. Blud abychom nenawiděli, řekl, člověka nikdy, který w něm wěří.“

„Rozprávky takowéto bodaly do srdce mého gaťo meč; a pečlivost moge byla tím wětší, čím častěji pŕtky a srŕtky tyto se strhowaly, protože Adolf často patrnu stranností Kristiana se ugímal. „Na Kristianowě straně gest prawda;“ řekl kdysi otec, „wasse katolictwí gest patrná powěrečná hlaupost.“ Frantiska se dala do usedawého pláče a patrila na mne, gaťoby mne k zastání wzbízela toho, což jí a mně nenswětěgší bylo. Gá se owšem ozwala, ale trestuhodné haní mého manžela přemohly mne, gá umlkla; což gsem také měla činiti, než wstáti s Frantikau od stolu, a bédowati na hodinu, w kteréž se snatek náš uzavřel. Co to wše prospělo; smogi gsme byli, gednalo se tu o nasse i nassich dětj štěstí. Protož gsem se podala, a na welikau prosbu genom a na činěné předsta-

menj došáhla gsem, že dětem otec všecko hádání o náboženstých věcech přísně zapověděl; nesvornost však gedenkráté již dautnala, a protož vypukla tím silněji, gať se příležitost udala.

Gednau se mne ptala dcera: „Matinko, proč pať gíme každodenně maso? možně to církev mnestlowně přikazuje, posty zachovámati“ Gá newjm, co bych jí byla na tuto mne zahabugjci otázku odpověděla. Napadlo mi, co se gednau přihodilo; totiž řekla gsem: Sned w prwnjch letech mého manželstwj hněwala gsem se s Adolfem, kternýž mi předstíral, proč w post-nj den gsem masa nemařila, předhodil mně w hněwu swém: „Gá gsem se neoženil, abych papěžské hlauposti k vůli a farizegskému pobož-nůstčářstwj twému na zdramj sobě škodil; dwogj stůl však zapomjdam; časové gsau špatnj, a šetrnost prwnj gest hospodáře ctnost. Co do úst wcházj, neposkwrnj duše.“

„Pro zachování svornosti, přestoupila gsem přikázanj našj sw. církwe; kdož však neměren gest církwi, ten gi brzo zcela opustj. S Pane na nebesjch! proč musjm gá sama strastliwým důkazem této osvědčené pravdy býti! Už gsem se w mnohem podala, trpělivě všecky tagné i weřegné posměšty na mau wjru snášsela nesvornost domácí trwala předce. Frantiska ale trpěla nesmírně mnoho. Rodičowé magj dětem we všem dobrém, zvláště w modlenj a pilném zachováwanj přikázanj církwe, nenlepšj dáti příklad, a bjťk magj zase takowé příklady swědomitě následowati; gať ale může nekatolický otec

twé katoliclé dceři takowého dáti příkladu, a gaž může na druhé straně katoliclé dítě bez mnohého utrpení a pokusení u wjře setrwati, když gi otec za klamnau wdává, slown i skutky zlehčuje? Dítě má we všem otce i matku milowati a ctít, we všem gich i poslechnauti; přede všim we věcech wjry, kteráž slaup a utvorení manželské gednoty, a powinného nábožného dětí wychowání gest. Š gaž to smutná gest věc pro děti, když genom wjru matky, a ne wjru otcewu následowati mohau. Paž magj zpolowice otce, zpolowice gen matku!"

„Toho času přišla do města mladá panj, která též za protestanta wdána byla. Panj Pokorná, tak se gmenowala, byla starší a mnohem mne wzdělanější. Stegnost osudu seznámila nás, gá gi swěřila moze trápení, a prosila o radu a pomoc. „Milá přítelkyně," odtušila ona, což mi tu wyprawujete, vše gsem žtuřila a trpěti musela. Wy však přede smíte dle swého uznání a swědomí wychowání náboženské své dceři dáti; mne ale toho popřáno nebylo. Gá gsem se promdala negen na protestantského manžela, ale ž geho matce, kteráž neustupná lutheriánka byla, a mne gen š newolj za swaudceru přigala. Dna wládla domem, a byla' w něm neobmezenau panj; gegi nenáwist proti našemu náboženstwj gewila měregně swými utrhačnými posměšky, kteréž mne hořce rmautily a často ž pláči pohnuly. Stěžowala-li gsem sobě u Augusta, chlácholil mne, řka: „Měg š ni trpěliwost, gest stara, a ž tomu všemu přede naše matka, gest i bohata; pro-

šim, nepřetážete mi v promozování neúsvětě-
ších mých povinností." „To je velká otázka,
může dcera, gestli vaše děti katolíci jsou; já
i August byli bychom tomu rádi, aby se v naši
místě vychovály, protože myslím, že nás té rado-
sti nezbarvíte, alebrž se všemu podrobíte, což
mně v prospěchu dítěte a domácího požitku uža-
věli." „Pro Boha! matinko," zvolala jsem
uleknuta; „tať se nakládá s mými dětmi? což
nejsem já jejich matka? nemám podle úmluvy
práva, dceru v mém náboženství vychováti?"

„Všim, všim," odvěce studeně tchýně;
„toho práva máte; můžete žalovati a bez pochy-
by vyhrajete, řekně se opovážíte proti svému
choti a své tchýni porušiti; což bych vám sice
neradila. Já mohu své vnučce 10.000 dolarů
nabídnouti, což se genom tehdyž stane, řekně mne u
místě následovati bude. Můj manžel, kterýž
byl profesorem a superintendent tak dlouho a
chvalně mjeu naši proti dotěravosti papežské há-
gil, ten by se v hrobě snad ještě obrátil, řekně
by jeho vnučka se nenáviděného od něj nábo-
ženství držela. Protož, milá paní dcero, roz-
mávejte dobře; zvolte buďto ustavičnou nesmornost
a budač chudobu, anebo se podrobte. A minj-
teli proti nadání svéhohlavě na svých právech
státi, pak by to mohlo v rozvedení přigiti."

„Gato zlamená jsem stála při slovedy,
kteráž mne již mnoho stála; já se uteš-
la v manželovi hledajíc autočistě, ale ach; při-
praven a matkou o všem poučen, radil mi,
abych pro zachování domácího požitku se podala,

a nezbarvila dcer svých gměnj, kteráž gich i nás přede všij nauzi ugistj. Geho lichometná slova dořonala, což wñhrůžky matčiny započaly. Gá gsem se podala, a dcery mé se protestantsky vychowaly. Dvšem mně to zpočátku znepokořovalo; předce všať gsem se utišila; nebo mně nemožno bylo, gich katolicky vychowati. Celé manželské štěstj, vychowánj mých dětj, bohaté dědictwí mé tchýně, vše záwiselo od toho; gá se musela podati; lámen, gehož prý člowěk nemůže uždvihnout, má se nechat ležet. Moge tchýně byla od těch dob přjmětimějšj, a řdně umjrala, držela slovo, odporučimši každé mé dceři 10,000 tolarů, řdně totiž po celé žimobytj protestantského náboženstwí se držeti budau, a za nekatolické muže wdagi!"

„Při tomto wyprawowánj často napadlo mně, že panj Dořoná w gegj smutné době neprávě negednala; nebo giž tehdáž řlesala wjramá, aniž gsem toho pozorowala. Utrpenjm řljičena a unawena nechtěla, aniž gsem mohla tupiti panj, kteráž pro ulehčení bjdy své to nepřehoršj podstaupila. Nynj ale, an mi bělmo z očí spadlo, a hřjch můg se mi u své welikosti ukazuje, nynj poznávám auplnau lehkomyslnost onéno panj, kteráž své wlastnj děti zradimši, tať posřetila byla, že za peníze wjru i snad gich spasenj prodala, a práwa toho zadala, gehož hrdinské a řrdnaté hágenj gi by snad nebe bylo otemřelo. Giž nechybělo mnoho, a ona by byla přestaupila tať; náhlá všať smrt

(3)

překazila gegi tročeg. Nastydla při tanečnjm plesu, práwě an poprwonjkráte dcery swé ě nebezpečnému wyraženi byla wědla."

„Ale ach, což žalugi na giné? gá mnohem winněgšij gsem; slyšte raděgi dále, abych ukončila powjdbku mého utrpenj a zablauzenj. Adolf se neustále chladně a nelasťawě ě Grantissce chowal; ona mu při wšsem wynasnaženj nic dobře nedělala. Stcem žanedbáwána a od Kristiána požausšena, počala se trápiti; gegi zdrowj chřadlo, gá se počala o nj báti. Š nestálo mne mnoho slow, gá obdržela domolenj, a Grantisska měla ě mým rodičům se odebrati. Mě spadl kámen š srdce; nebo gsem wěděla, že se tam zcela katolicku wychowá. Š kěž bych to nebyla nišdý učinila! Gá gsem swornosti domácj welikau přinesla obět; sama sem nynj musela nahražowati. Kdyby byla Grantisska má, mé nábožně, dobré djetě u mně žůstala, ach, ona by mne dobrým swým příkladem šilila a co anděl strážný před pádem opatrowala. Ach, až po dneš newj o nestěštj matky swé.

Nepřjtomnost Grantissky brzo gsem dosti bolestně a ě mé škodě pohřessila; došud u mne byla, zachowáwala sem obřady a pobožnosti nasšeho náboženstwj přjsněgi, obáwagjc se, abych gj nepohorššila a wážnosti u nj neztratila; ach kěž by se to bylo déle stáwalo! Nynj gsem byla wlažněgšij a ljněgšij; šbykolim gsem ě stolu Páně šla, musela gsem se notně sebrati, chtělali gsem nechut, posměch a i rauhawé řeči šrdnatě šnesti a odolati gim. Nagegnau špozorowala gsem ě

mému nemalému uleknutí, že se chování mého manžela ke mně změnilo. On se mi více ne-
vysmíval, byl velmi přívětiv a snažil se všeli-
ké potěšení mi způsobiti. On litoval svého
bývalého nevrstí, a prosil mne šloho denně
za odpustění; šlohem, on bažil žádostem svým
předegiti a stal se v každé případnosti lásky
hodným, služebným chotěm. Na moci Franti-
ška často si láskavě zpomněl, psával, posílal jí
mnohé dary. Nápodobně došlávala sem i dá-
ky od svého přátel a příbuzných, s nimiž sem druh-
dy málo co, neb co nanemwenš třeba bylo, ge-
dnati měla, přefwapugjící důkazů gegich účtů a
lásky. Ša jsem byla vždy dobromyšlná žena,
a protož jsem s srdečnou radostí a díkau k Bohu
naljčenau leš za myšleny procitnulého svědo-
mí a autlé něfdegšší lásky považowala; a všeli-
ké přiblížowání gindá chladných a vzdalugjících se
přátel zdálo se mi wyžnáním na mně spáchaného,
nyhji oželeného od nich bezpráví. Šlohy krásný
život počal mi kvesti; ša se snažila láskavost
manželowu, dwognášobnou autlostí nahražowati,
a služebnost svých příbuzných nemětšší pozorli-
wostí a wlijdností wděčně spláceti.

Na den swátku gich reformací, neb všes-
obecného přigmutí wyžnání gich wyry přemlau-
wal mne Adolf, abych s ním do chrámu šla,
a wyborný dar kazatelský gich superintendenta
obdimowala, an při umělosti swogí všedných
katolických kazatelů přewyššuge. S lásky k man-
želi swolimyšši klesla jsem v tenata gegich. Za-
pomněla jsem na šlib, gehož jsem rodičům a fa-

ráti dala, že totiž se chci kázáním a všem náboženským pútkám protestantů vyhnutí. Š káž bych nikdy nohau swau w gich chrám nebyla kročila."

„Slyšelať sem omšem w takowém slohu řečniti, w gakémž gsem s katolických kázatelen neslychala; slova byla hledaná, obrazná a plná zvláštních myšnamů, gaťo se ge w románech dočijsti. Horlilť kázatel u vychwalování swětla, gehož Luther a staupenci geho w katolické temnosti rozžžali; gá ho s úžasem poslouchala. Geho urážky proti našemu náboženství byly patrnějsi; on hlásal věci, kterýmž se srdce mé protiwomalo. Prodávánj odpustků, lidská ustanowenj, zatemněn j swětla Božího a Ewangelium, papežská přimlastňowánj a giných takowých myčitel bez konce podotknul tať myšlňoženými slovy, že z nich hadové vychlželi. Kázanj toto na mne nemile působilo. Dbwiňowánj mé církwe usadilo se w srdci mém, a gá gj neuměla ospravedlniti; a tať se stalo, že gsem pochybowała na tom, čemuž gsem gen wěřiti měla. Strach a štud zacpalj mi ústa; gá se neporadila s duchownjmi wjry mé, a pochybowánj mé rostlo, zvlášť čtenjím knih, kterěž mi Adolf bez pochybny zaumyslňe nosil. A co tyto nedowedly, dočázalj zamáděgjcj rozprávky, rauhamé přewracenj, patrné lži, gimž gsem odolati nemohla. Tať se gedem článeť wjry po druhém obmyšlával, a wjra w církew, gegj neomylnost a w gegj od Krista založenau moc papežstwu, denně slábla. Gá sem klesla na ten způsob,

gaťo druhdy mnohem silněgšj mužové žlešli. Šá gsem nynj wjc a wjce š nekatolickými panickami obcowala, gegichž mužové kazatelové byli, a tať gsem se wšestřanně š protestantstwj připrawowala. Šá giného neslyšela, než nekatolictwj, mogle wjra byla den ode dne slabšj; gá se potácela ž gedné strany na druhau, počala se posmjwati cirkewnjm obřadům, tupila obtjže postnj a poťánj; tyranem gsem nazwala papeže, — a mně nechybělo nic, abych se Luthe-rowau žaťynj stála.“

„Poslednj kroť se bljžil. Šá se odebrala ku katolickému farári ugissťugjc ho, že se š radostj žbawjm gha, kterěž mi nesnesitedlné a lidského ustanowenj gest; prosila gsem ho i přitom, aby si uspořil práce, gestli mne swým napomjnanjm a poučowánjm od mého aumyslu, š němuž š auplným předloženjm gsem přisšla, odwraceti mjnj. Stihodný farár mne mjrně poslauchal; žnal wššať powinnosti swé dobře, protož se nedal podwesti; ale tážal se mne: „Kdo gsau wassi rodičowé? Stážky této sem se napřed bála; kámen mi padl na srdce, gá wššať gsem se nestyďěla řjci: „Gsau tať podwedeni gaťo gá!“ — „Dala gste gim o wassem aumyslu žprávou?“ „Ne,“ odpowěděla gsem. Načež se následugjcj rozprávka rozwinula:

Farár. Co wás pohynulo, wassi wjru žginačiti?

Šá. Prambá.

Ž. Což učj katolická cirkew lžjm?

Šá. Uspořte mi, welebný pane, odpowěd.

můj manžel má slovo mé; já nemohu caumonti nazpět. Bůh mi budiž milostiv!"

Ž a r. Já vám to přegi od srdce, a budu ho o to prosit. Já mygi mé ruce v nevinosti mé, a wsseliké odpowjdanj padniž na dusi wassi; toliko to prawjm: Kdo nemá cirkwe za matku, tomu není Bůh otcem. Hříchové proti Duchu sw. nebudau ani zde, ani na onom swětě odpustěni. Modlete se za oswjcenj Ducha sw. Bůh wáš opatrug! —

„Já jsem šla, nekonečná aužlost obkljčila mne; já si wzpomněla na mogi Frantisku, na rodiče, na saud Božj. „Nawrať se!“ ožywalo se coš, „wrať se kctihodnému farári! nezawjrej srdce před hlasem geho; toť hlas Božj gest.“ V traplivém bogi še swědomjm swým a anjelem strážným pohřžena, nebo gisté naposledy mluwil ke mně, přišla jsem domů. Tu mne Adolf obegmul, opětowal wšecčo, co se mi proti wjře mé od protestantů předstjralo, lichotil a uhašl poslednj gistru, genž mne oswjtit mohla.“

„Já byla přigata do obce nefatolické. Trebas tě šlamala wsseliká naděge, myšlila jsem, gedna tě neopustj, počog domácí a auplnálášta manžela twého. Ale ach! gať hrozně šlamala jsem se! práwě tato naděge podwedla mne nedjwe. Hřichem mým uprchlo požehnánj Božj ode mně a z domu mého. Adolf počal diwné přestupky páchat, oddáwal se obžerstwj a hře v karty, gměnj utrácel a zdrowj podkopáwal. Já prosila, napomjnala, plakala, ale wšse nadarmo. Denně bylo hůře, Adolf zapomněl

na swogi čest a s gistau zlopověstnau osobau zmizel. Odpustiž mu Bůh! Gá naň žalovat nemohla; gá sama opustila Boha mého, Adolf — gen manželky své!" —

Prámě ten bolestný den, an mne Adolf opustil, přišla moge Františka a zvěstovala mi smrt rodičů mých. Žel, gehož gsem způsobila jim, an sem wjru swogi změnila, což se proti wšsemu mému tagenj k gich usjim dostalo, a srdce gegich na smrt ranilo, umrhlo ge do hrobu. Můg nářeť, mého swědomj náhněteť, neboť gsem se vražednicj rodičů vlastních stala, množil se studem, gehož gsem co matka protestantská pocítila, když sem se postavila k mé newinné a katolické dceři. Tupau lhostegnosti patřila gsem na wěřitele, kterjž uslyšewšse o prchnutj mého muže přišli a wšse zapečetili. Můg otcowstj podjl hrubě stačil k zaprawenj geho dluhů; a když sem zlomyšlnostj lidškau tupena, od swědomj mého mučena, ode wšsech opuštěna na zemi klesla, procitla gsem gen proto, abych opuštěla mjsto, kterěž o náboženstwj, o swědomj, o rodiče a o wšse mne připravilo. Zaškljala gsem šňateť, gjmž se těla spogugi, wjra wšsať a w nj rozdmogenj duchowé w posměch uwáděgi. Na wšse gsem nářeť wedla, což taťowá manželstwj podpjrá a swoluge. Napadlali mi slowa otce mého, gež před oddawkami mluwil, diw gsem w zaufalstwj neklesla. S sebrala gsem se s Františkau; — syn můg byl u gednoho katolického kupce zbarma w učenj, a putowala gsem k tetě mé. U nj gsem nabyla času o mém zblauzenj a

spravedlivém utrpení přeměnění; moge ura-
 žené svědomí procitlo, a gá cítila gsem prohte-
 šení své, a čehož gsem se obřekla. Život mých
 rodičů, zpomínání na mau bezstarostnou mla-
 dost, na tať mnohé milosti a šťastné hodiny,
 gichž mi moge náboženství poskytovalo, to vše
 rozmnožilo bolesti mé i nesnesitelné hořkosti.
 Toho času však vyšel v našem městě oheň,
 a dům mé tety shořel; ona nebyla nyní s to
 sebe i mne vyživiti. Gá se tedy opět vy-
 dala na cestu, a to v tom ohledu, abych po-
 někud provinění své napravila, a moci pro-
 nější wjru před tím velebným otcem zase vy-
 znala, v gehož přítomnosti gsem se gi neschetně
 odříkala. Před několika dny gsem tepru s moci
 dcerau sem připutovala; než tžje utrpení, po-
 slední uleknutí při ohni, moge nauze, vše na
 mne tať působí, že mně noby mé nechtějí dle-
 nositi. Utrpná paní, držitelkyně tohoto domu,
 widěla a wzala mne s ochotností milosrdného Sa-
 maritana i sobě; ale ach, ona sama boguge s
 nauzj, a protož mi krom tohoto mjestčka i úmr-
 tí wjce lásky prokázati nemůže.

8.

S wraucj zdjlností poslauchala Unežka trpjcj
 wyprawowatelku; nabjdlá se gi wší pomocj, a
 posilnila gi lástkau srdce svého v předsewzeti,
 i opuštěné matce, církwi Boží zase se nawrá-
 titi, a o přigetí do rukau gegich, ho prositi; nebo
 gen na ten způsob mohla dogiti upokojení své-

domí a. naleztí spásu buše své. Z té příčiny neotálela duchovnímu správci katolickému o nemocné zprávu dáti. Zastavé a osvěcující jeho potěšení zdožonalilo lágicnost srdce stormauceného; Mudřena se uzdravila péčí Anežčínau, a kwapila s Frantisskau do města, kdež byla wjru swogi zapřela; klesnauč k nohaum swého bývalého faráře wyžnala se z hříchů swých, prosila za odpustění a byla přigata do církwe katolické. Slzau radostnau přigal farář lágicj; ona napravila pohoršení, a žiwila se, ač nutné s Frantisskau ruční pracj swogi welmi poctiwě, a to w městě tom, kdež druhdy co choti Adolfowa wssedlo w hognosti měla. Nyní žila šťastněgi; příjez Anežčina byla gi bohatým pramenem útěchy. D swém manželí dlawho ničehož nelslyšela; konečně gi došlo psaní z Ameriky, oznamující jeho smrt, kterauž mu bjda na kupačím gednom korábě přitáhla. Upřímně geg žena s dcerau oplakaly; slzy gich wssak Kristian uslyšil; gsa totiž pečlivosťi onoho kupce a dle své vůle katolický wychowán, stal se miláčkem dobrodince swého; a brzo i jeho zetěm. Nyní sly Mudřena a Frantissa k němu, a nowj, nikdy nečekanj dnové štěstí zaslaužilého počali pro celau rodinu kwešti.

Utrpení a poňání, kteréž Mudřena konala, byly pro Anežku mnohau útěchau; nebo to nehorsj, což smyšlené manželstwí katolickým chotím připrawowává, nebylo gi gestě potkalo. Gegi ponýžené srdce děkowalo za to Hospodinu, až se strast a bdění gegj Mudřeniným wyžnáním denně

spíše množily než menšily. V domě gegim sobě smornost stan zarazila; Gindrich přišel, aby vyššího vzdělání dosáhl, na vyšší ústav; žehnagje a hořké slzy prolévagje byla geg matka od sebe propustila. Gediné gegj potěšení byla Marie, v kteréž zajiště dožonálá matka katoličá rozvojgeti se zdála; dětinštau šetrností ctíla otce a matku, ač na matce nekonečnou láštau wisela; s níž se modlila, s ní namyštemovala mši sw., s ní přistupowala ke stolu Páně, s ní v Sežjssi a geho cirkwi rostla lášta gegj wždy mocněgi a wraucněgi. Albert widěl, gakau láštau Marie matku náwiděla; on i upozorowal, že také geho ctí a miluge; nic méně těžce snášel rozdjí lášty, kterauž dceř geho máteri, kterauž gemu prokazowala; časem byl nad tjm nespokojen, ač se giného nadjiti nemohl. Wždy Gindrich také wjce otce než matku náwiděl; nebo nic není přirozeněgšjho, než ldyž dcera katoličá matce wjry swé wjce nakloněna gest, než otci protestantskému, a syn nekatoličn wjce se podroben býti zdá otci swého wznánj, než matce katoličé. Lášta přirozená, kteráž mezi nimi panu-ge, w té mře se gednotau wjry množi a sily, w kteréž gi nestěgnost wznáwánj Boha, gak tomu žfussenost učj, tjm častěgi podkopáwá a aužj.

Wjra a lášta katoljšta prawého negewj níkde swogi sily a wraucnost krásněgi a spanilegi, než w klaněnj se a čtěnj Boháčlowěka přítomného w nejsvětěgšj swátosti oltárnj; tu se gewj roz-

díl mjn přisně ob giných wyznánj. Anežka a Marie swogi mjru w Nenswětěgšj swátost oltátnj welmi rádn wyznámagjce, neopominuly klaněnj swé zvláště w den Božjho Těla na gewo dáti. Potupné řeči Albertown, a pohradmé ausměššj protestantů bolely gich owšem: mnohem ale mjce kormautilo se srdce Anežčino, že manžel gegi w tuto swátost neměřil, a Gindrich še swými nápadnjšj toho mjněnj byli, že by i při gich wečeři Páně těla Sežijšowa aučastni byli. Ale kdo, který kněz proměňuje gim chléb? Gen w katolické cirkwi bydlj Bůhčlowě! Začowěto rozgjmánj bylo často přjčinau trpěhých slzj matšj milugjcy, anaž by tať ráda o swé nemyššj štěstj se s manželem a synem byla rozdělila. An gednau Albert, od wečeře Páně domů se nawrátim, gj o krásné řeči pastorowě wyprawowal, a dle gehu napomenutj doložil, abychom tělo Páně s wěrau a hodně přigjmali, nemohauc Anežka bolesti swé zatagiti, zwolala: „Š kěz byš, Alberte, štutečně ho přigal! gá ale“ — slzj wšak udušily gj slowa na gazyňu. —

Gednoho dne šla Anežka s Albertem, s dětmi a mnohými přátely do wedlegšjho mjsta na wyraženu. Šdauce na bljžku katolického kostela setkali se s farářem, kterýž práwě k nemocnému tělu Páně nešl. Anežka a Marie wrhly sebau na kolena, klanjce se Synu Božjmu. Albert, Gindrich a společníci gehu sotma byli klobaušj hnuli; gich pozdravenj tůkalo se mjce pana faráře, než Syna Božjho. S bolestj srdce

pozorovali toho Anežka a Marie, zvláště tdyž na své ussi slyšely, gať se gegich společníci pořadmo gim směj, a tuť wjru tupjce i gich pobožnost zlehčovali. Albert se musel swých ugmauti; ž čehož wšsať se mezi njm a ged njm bohatým kupcem ládka strhla. Kupec přestaupil meze ždmořilosti; lékař mu to trpce předhodil; načěž se onen naň rozhněwal a giného lékaře do domu požádal. „To by se niťdy nebylo stalo,“ prohodil mrzutě a nelastawě Albert, „ťdybys ty, Anežko, nebyla katolička a nebo aspoň takowá modlička!“ Nepráwj takowé wždy Anežka oplakávala.

Gindrich přišel na prázdniny domů; geho wjra se nynj wjc a wjce prozrazowala; a geho nenáwist proti katoličkému náboženstwí byla patrnějšj. Nynj měl wěregně ža protestanta prohlássen býti. Slawnost tato stála Anežku mnoho šz; nebo se nynj Gindrich wědomě a dobrowolně katoličké njry odříkal, a wšseliká naděge Anežky w nic se uwáděla; a ubohá, nesměla-tě zármutek swůg ani žgewiti. Albert strogil hostinu, fu kterěž pastora a mnoho giných nekatoličků pozwal; wšsečo se weselilo, žpjwalo, hralo, gedlo, pilo, genom srdce Anežky trwácelo. Gať medle mohla, odstranila se, a přigdauc do ložnice poslekla před obraz uťřižomaného Krista Pána, prosila ža syna a manžela. —

Toho času porodila Anežka gestě gednu dceru, posléze i chlapce. Čas požehnánj tohoto byl wšsať pro gegi wějšj srdce welmi bolestný,

což se fice cítiti, ne ale popřati dá. Děmče
 wišť do roka umřelo a bylo na katolický hřbi-
 tom pohřbeno. Ach, první to bylo dítě, gehož
 Anežka ztratila! „S kěž bych brzo na twém
 místě ležela!“ lkala zřormaucená máti, hledje
 přes říže na hřbitov protestantský. Meč pro-
 bodl srdce gegi, řdyž si wzpomněla, že w čas
 úmrtí oddělená bude od bohu toho, s njmž w
 žimobyti nerozdmogitedlně spogena gest; a od-
 dělenj toť, zdaž nemůž i po smrti trwati? Ne-
 bude trwati na věky mezi námi?“

Gindrich se wje a wje wzdělawal; učite-
 lowé chwálili geho pilnost a wtip, mnoho od
 něho očekawagje. Ač zpráwy takowé matku
 těšily, předce se na druhé straně Gindricho-
 wa smyšlenj strachowala; nebo geho nená-
 wist proti wšemu, což katolickým slawo, denně
 zřegmější byla. Katolický nazýwal Řimany,
 hlupáky a zblaudilce; a co wje o nich myšlil,
 pauze ž úcty k matce neprogewil. Anežka ho-
 často prosjwala: „Gindrichu, nepřenáhli se w u-
 sudku! nezařlneš, abyš sám zařlen nebyl; ty
 tupjš, čeho sám neznáš, a mluwjš, což od giného
 slyšjš; žkus dříwe. Ty byš docela ginář mlu-
 wil, řdybyš spanilost a krásu katolické wjry žnal.“
 „Tomu také chci; ano znáti se chci naučiti tu
 krásu,“ prawil ausměšně Gindrich, „protož budu
 bohoslawj studowati!“

„Umýšl ten naplnil ž počátku matku stra-
 chem a péčj. Nebezpečnau stránku gakaus pro-
 gražowalo protestantské bohoslawectwí toho ča-
 su. Učenj a žásady, kteréž práwě mezi prote-

stanty se držely, byly gj známy, ač neschopna byla gich zřázu všestranně poznati. Š svěřila se panu faráři, což gj srdce stlčuge; tento poznam důležitau příčinu strachu gegjho, ufogil gi tjm poněkud, že snad Gindrich právě cestau skaumání písma swatého a církevní historie od Boha osvjcen, pravé wjry naležti může. Anežka se tedj utjssila a nebyla wjce proti tomu; toliko ho prosila, aby bohoslowj beze všech předsudků studowal; modle se a skaumage nikdy nezapomněl, že geho matka katolická gest.

9.

Když Gindrich otcomstj dům opustil, byl Julian, Anežčin druhý syn, šest roků stár; podobalť se welmi matce své, gediné geho wysoké čelo a tmavé wlasj připomínaly na otce; oba, otec i matka, milowali ho nade všecko. Š tohož měla matka wjre protestantské obětowati; než w gačé mjre se k té Gindrich chýlil, w též se odhodlaně Julian wjry matersté chápal. Gen s nj aneb s Marij se chtěl modliti; genom s nima do kostela choditi, geho dětinsté myslí se katolické, srdce zagimawé služby Boží ljbyly. Kdykoliv z kostela domů přissel, wždy otcí wyprawowal o oltářích zlatem a stříbrem se lesknoucích; o trýpticích se swjcních, na nichž wždy mostowé swjce hořj; on obdimowal drahé a spanilé raucha kněží a ljbeznošt wůně kadidla; newjce se mu ale ljbito, řdyž w čas poždwihowání wěřicj na Polena se wrhnauce w

prsa smá se bili. „Stče“ říkával, „tam to gest krásné, tam přicháží andělé a syn Boží, říkává matinka, a namoštěmugj náš. Š, rci, proč nechodjš ty do našeho chrámu? U wás, což pastor táže, ge tať prážno, tam není ani anděl, ani syn Boží.“ Protož také ho žádnj daromé, žádná domluwa neb wýhrůžka otce neb pastora pohnauti nemohli, aby zanedbáním chrámu katolického, s nimi do protestantského chodil. U muslimeli někdy s nimi giti, tedy mu nebylo w gich prázdnych stěnách ani dobře; pať taužjwal tím wíce po chrámu, kdež krásnych obrazů widěl, zagimawau hudbu slyšel, a srdce geho na blížku oltáře s knězem se modlícím nepochopugicj plást okausselo.

Aněžka se z toho radowala a Bohu děkowala, že gj a gegj wjre synáčka darowal. Ačkoliv Albert na to hubowal a pastor práwa swého wyznání u Juliana w skutek obrátiti se snažil; chlapec nicméně u wšij tichosti se sestrau do kostela chodil, a s nimi se gačo gindj tam modlil. Na něm se žregmě okazowalo, seč modlitba a příklad nábožné matky gest. —

Mnohem wšak odhodlaněgi powstal co protivnjt mateřské wjry Gindřich. Š kěz by protivnost swogi šetrněgi byl gewil! On widěl plžn, kteráž pro něj matka cedila, ale žádná neobměčila srdce geho; on trácel cestau, gakaž se tehdaž nekatoličtj bohoslowci ubjrali; cesta wšak tať newedla gich, gať se domnjwali, t opravě křesťanstwj, ale t gich ztáže. Čas dorůčcnj študij Gindřichowých se přiblížil. Po-

měst dobrá ho předcházela, zvláště ho každý pro schopnost kazatelství vychvaloval. Celé město se těšilo, na den, kteréhož Gindrich, povzbuzen od pastora, na kazatelnu vystoupiti, a slavnost památky vítězství Westfalského poněkud rozmnožit měl. Srdce však mateřské anžlosti se chvělo již napřed; nebo se na ten den tak mnohá naděje pro ni i pro Gindricha rozhodnauti měla. Příčina slavnosti však této budila v ni strach, nebezpečí pro její vjru. „Gindrichu!“ prosila ho pohnutelným hlasem, „čdyž řážeš, ó pamatuj, že twoge matka katolická jest, a že každé slovo tvé o srdce její se odrážeti bude! „Neopatrná churavost, a ještě více tagná gafáš bázeň bránila jí ovšem na řázaní jiti; i Albert a Gindrich byli by si přáli, čdyby matka až na druhé řázaní přišla, kteráž přísti na to neděli konati měl. Lásko však mateřská a žádost přemohly veselíkau churavost; vždyť měl dneš Gindrich vjru svou vyznati; vjru, kteráž máteři tak welice na srdci ležela! — Marii provázena ubírala se do chrámu nekatolického, a naležší strného místa, odkud jí vše lze bylo viděti a slyšeti, usadila se. — Š bytby raděgi doma byla zůstala! —

S srdcem tloučujm spatřila Gindricha na kazatelnu vkročiti; geho bugará mladistvá krásná postava, geho plný a čistý hlas, lesnaucí se oko geho, vše působilo příjemně na množství naplněného chrámu. „Š,“ zlíkala Anežka, „gaf bych šťastna byla, čdyby syn můj, na kněze Božího pomazán a posvěcen slovo Spasitelovo

na tomto posvátném místě hlásal!" Uzkoštlivě poslauchala! Gindrich pozdvihl hlasu svého, a roychmaloval sílu a žmužilost reformatorů a novotářů, a tupil špatnost a nestatečnost gich nepřátel, římských papežů, a rauhamá slova jeho urážela ucho mateřské; on vyhlásil za nesmyslnost, na čemž srdce gegi měrau a lástau wiselo; nazwał břemenem nepřirozeným a ukrutným, což katolíkům ghem sladkým a lehkým až posud přichází. Gindrich bez unavenj tupil a tupiti nepřestával; Marie se dala tíse do pláče; matky se zmáhal silný strach; gegi oťo i ucho dlelo na řečníku tať dlauho, až posléz bleďá a malomyslná w náruč dceru své tlesla. Beze všeho pomýku byla domu z kostela dovezena. Bolest a strach gegi wygemily se neztrpčím nářkem. Dna lomila rukama, nebi žalujc na sebe, že porodila syna, genžby newěstu Spasitelowu, matku vlastnj geho matky potupil, žneuctil a vraždil; w bolestech swých myslala, že nestěastněgšij gest, než máti Kristowa; Panna Maria kógila se naděgj brzkého s njm se shledánj: ona prý ale dítě své nikdy nespasí, setrwá-li na cestě bludu svého.

Wjtěžně se Gindrich wracel domů, všeobecnau chwalau owěncen. Suleknutjm nemalým poslauchal, že i matka w kostele byla. Slova, kteráž w zimničnj své horlosti mluvila, swědčila mu o příčinách a welkosti bolesti gegich. Tuť žalował i Gindrich trpce a pohnutedlně: „Ó matko! proč negsem wjry twé?!" Nemoc Anežky se žhoršila, ona žádala zaopatřena býti swátostmi

umjragjících. Katolický farář přinesl jí tělo Páně. An Julian a Marie na kolenách klečce se klaněli, vzdávali se křapně otec a Gindrich, nepozorujce, s gaŕau bolestj za nimi matka hledj.

Julian se ale tágal, když byla matka svatosti přigala: „Matinko, co pať ti to melebný pán přinesl, že po tom tať krásně a přjmětimě vyhljžjš?“

„Přinesl mi tu nejlepšj medicinu, ljť, gehožto sobě přáti mohu, milý Juliane!“ odpowěděla Anežka.

„Giž wjm,“ prawil dále chlapec; „proto tě olegem mazal; otec mi kdyš řekl, že oleg dobrý ljť gest.“

„Drošsem Juliane; musj wšsať oleg ten od biskupa žehnán býti, tehdaž pomáhá nemocnému.“

„Copañ nemá pastor žádňý oleg pro své nemocné?“ opět se táže chlapec.

„Ne, gen katolický farář, co ke mně přišel.“

„An, to sobě budu pamatowati,“ wece Julian; „až se někdy roztůni, musj ke mně přigjti a tať mne pomazati.“

Matka se usmála a radostj pohnutělně synáčka svého k prsům přitiskla; ona se wůčihledě uzdramowala, a než čtyry neděle uplynuly, mohla z postele. Na mjstě nj roznemohl se Julian; zdálo se, že nemoc matčinau zdělil, bolesti geho se množily a brzy se nebezpečj žiwota ukázalo. Otec se wšsemožně wynasnažil, ale wšselich ljť byl bez prospěchu. Tuť promluwil chlapec k starostlimě mateři: „Nápoge a flastry

otcovy nepomohau mi; gdi matinko, den mi zavolati nasseho pana faráče; gá ho poprosim, aby mne tjm dobrým olegem namažal, a budeš viděti, že se uzdravim."

„Alberte! Slyšijš," pravila Anežka, „Julian chce svátost poslednjho pomazánj přigmauti, sám Bůh w něm tuto důvěru wzbudil, nebraň mu w tom; wždyť sobě ani pomyslit nemůžeš, gať divy na wěřicjch nemocných a umjragjicjch svátost tato působj."

„Anežko," pravil s nemoľj Albert, „ž tebe mluvj pověra, ž chlapce sprostota; den mu gen počog, tussim že ho wysvobodim beže wšseho pomazánj."

„Ne, ne, milý tatjnk! to ty ani nemůžeš. Ty byš mi rád pomohl, ale negsi š to; ó gdi, otče, gá tě o to prosim, zavolej mi pana faráče, ať přigde, a dá mi swého lřku a olege, fice umru, a tebe to bude mrzeti."

Žať taužil Julian po swátosti swatého pomazánj po několif dnj; otec a Gindřich wnmawali mu žádost geho: chlapec ale štoge na swém, sepiatýma ručičkama prosil, aby pro řněže poslali, že gen swátost poslednjho pomazánj š to gest uzdraviti geg.

Poznamenánj. Wjra cirkwe katolicě učj, že Bůh i lř požehná, řdňž ř geho wěčnému spasenj zapotřebj gest; žádný nemůž ni řaždořrate uzdraveni gistotau žádat, neboť wšsechněm ustanoweno gest, gednau umřjti.

Anežka, nemohšši děle prošby geho slyšeti zvolala: „An tať ukrutni a nemilešrdni gste, že na smrt nemocnému dítěti odpjrate, což by ho uzdravilo? Gá gdu pro duchownjho sama, a podjwám se, ldo mu w mé přítomnosti přelážet bude, synu mému swátost poslednjho pomazánj uděliti.“

„Anežko, mēg pať rozum,“ domlaumal gi Albert, „wždyť gest Julian protestant; farář mu nemůže pomazánj uděliti.“

„Nikoliv, manželí můg,“ začkala se Anežka; „Julian není protestant, on gest katoljř; prwnjho syna gfi mi odlaubil: druhý naležj mně i wjře mogi; še mnau se modlj Julian Pozdrawenj angelšké a Wěrjm w Pána Boha; še mnau chodil na mši swatau; še mnau ohýbal kolena swá před Nenswětěgšjm. Můg Julian není protestant; a gaťo katoljř ať obdržj swátost poslednjho pomazánj.“

„S Pánem Bohem, swěhlawá, posetilá ženo! Sečten ale gestě tři hodiny, w kterých se nemoc rozhodne; nebudeli mu lépe, zamolen ší faráře; rád se podjwám, seč ldo bude, gá mu dám chynu: a on ať ší ho pomaže olegem.“

Tři hodiny uplynuly, a Julian umjral; položen na srdci mateřštem modlil se š nj gestě gednau Pozdrawenj angelšké a Wěrjm w Pána Boha, a podaw gi ručinku a poljbirw swůg křjžeť usnul w Pánu. Anežka mu w neywětšj swé bolesti oči zatlačila.

„Alberte,“ žalowala nynj, „poslednj poma-

žánj bylo by geg uzdravilo, a nynj ležj mrtew. A obžim ho mŕžeš-li." — Dtec se žloštj a bolestj vzdálil. Gindrich a Marie snažili se, matkŕj tŕssiti. „Co to mluwjte?" tážala se; „mŕg náreš gest u konce, mé djtě katoličŕj umřelo, ž něho gest angel Páně. Š Gindrichu! umřeš ty také tak?" — Gindrich pokrčim rameŕny umřel. Aněžka nynj pemně na tom stála, aby Julian na katoličŕj hřbitow pohřben byl, protož w kapli mšsi swatau ža něho čjsti dala. Dna a Marie byly přjtomny, ne ale Albert a Gindrich.

10.

Brzy po smrti Juliana dostal Gindrich náwssťewu od swěho přjtele. Ferdinand bylo gměno geho. Oddaw se lékařstwŕj žjstl si mnohé zběhlosti wědecké; nynj chtěl pod správau některého žkuffeného lékaře se ždokonaliti. Poněwadž ho Gindrich welmi chwálil, přigal ho Albert do domu; geho mjrné a tiché chowánj žjstalo mu wssěchněch lástŕu. Gotwa že byl Ferdinand auplnŕj roš w domě stráwtil, a giž cjtíl, že tiché chowánj lástŕy hodné Marie na srdce geho působj; nedal wššat na sobě ničehož žnátí, aniž chtěl, aby se to dřjwe kdo doměděl, došwadž by se geho pře o znamenitau částku gměnj nestončila. Gindrichem pomžbuzen prošil rodičŕm o Mariinu rukŕu. Dtec tomu byl powděčen; matka ale wrtjc hlawau smutně podotkla: „Ferdinand ge protestant, Marie katolička; nestegnost nepůsobj dobrého manželstwŕj!"

„Namiťáš opět své posetilsti, Anežko?“ rozhněval se Albert, „Ferdinand miluge Marii a ona geho, gať myslim; protož ti povjďám, že budau šťastni. Ferdinand gest zachowalý, wtipný a bohatý muž; považ, že mi nassj Marii gen nepatrné wěno dáti můžeme. Gegj stáťj, wšse náš ě tomu ponaučá!“

„Alberte,“ tážala se Anežka hlasem temným, rci, mohau se Ferdinand a Marie wjce mjeti rádi, než gsme my se milowali? Řci, gest a bylo nasse manželstwj šťastné? Ach, kdož mi upře; w smjssených manželstwjch nenj spásy; kdež se gednoty u wjře nedostává, tam se pohřessuge i láska.

Albert se odvrátil; nebo bylo bohužel prawda, což řečla; owšsem ctil, že gegich manželstwj šťastné nebylo, ano přiznal se i ě tomu, že rozdjlnost u wjře swornost manželstwu podkopává; byl wšak pewného mjnění, že by Anežka mohla wšse swogi ustupnostj, strjdmostj a opatrnostj ě dobrému obrátiti; ano on gj trpce něčdy předstjral, že swým newčasným a náruživým modlenjm a nawáběnjm gegjho zpowědnjka wšj neswornosti winna byla.

Anežka se dala do pláče. „Alberte,“ zvolala mocj a silau dobrého swědomj, „ty znáš žiwot můg; po celičké žiwobytj neznala gsme giné snahy, než plnění powinnostj mých ě tobě a dětem s powinnostmi mého náboženstwj a swědomj spogiti. W neustálém tomto bogi a snaženj stráwila gsme sjlou swého žiwota a lásky;

že wšak snaha moge bez prospěchu zůstala, gest mé pravé neštěstí, gediný nářek srdce mého!"

Albert mlčel, po chvíli počal: „Anežto! my se nikdy nesrozumíme, gá se dáwno giž odřekl naděge, tebe k maudrosti a rozumu přivéstí. Wjmě dobře, žeš mne pod břemeno zblauzené své církwe dostati chtěla; a že gsem wěren zůstal wjře své a zásadám, že gsem se powěřám a tyranskýj podrobiti nechťel; toť twůg nářek, toť i domnělé neštěstí twé, posetilá ženo!"

Otec dal nynj zawolati Marii a zgewil jí žádost Ferdinandomu. „En mi netagil, co pro mne ejtí," odtussila zapřčeně Marie, „gá ho ctjm a sobě wážjm, geho ale chotj nemohu se státi, neboť gsem se matce zasljbila, genom za muže wjry mé se powdati."

„Toť gest k zaufánj," zwolal hněwivě lékař, „dcera giž gest také nařazena posetilostí matčinou! Řekni pať mi Marie, wzala byš si Ferdinanda, kdyby byl katoljkem?"

Marie na otce pohlédnauc, šlopile oči, křauc: „Wysljm, ano."

Ferdinand šel za ni a šlyšel, co řekla, protož wášnivě zwolal: „Ó Marie, neopowrhugte mnau pro wjru; Bůh, láska wěčná spogj srdce naše, on nám dá i gednotu wjry!" Co byla kdy láska mocného a wnadného ústj lidštými pronešla, znělo i z geho rtů; prosby geho množeny wážností otcowau a domlawánjm bratrowým pohnulu Martiným srdcem. „Gá nemohu, nesmjím," prawila plačjc. „Ferdinande, opusťte mne, sljbila gsem matce, že nebudu chotj

toho, jenž není mýrný katolický; žel by jí utrápil, kdybych slova svého nesplnila."

"Budete mne následovati, když nám matka požehná?" tážal se Ferdinand.

Žesaucj se „ano" vyhlásilo se z čistých panenstých náder. „Gá vám přinesu matčino svolení," dokládal Ferdinand. „S pogďte, kde gste kdo, a proste se mnau. Marie, můj bratře, Otče! spogeným našim prosbám zagistě srdce mateřské neodolá!" A předce, Anežka odolala, ač silný gich autoť na srdce gegi bolestně působil; aniž pohnutelné prosby Ferdinandovy, ani menhrůžky a předstáwování Albertovo, nic neprospělo, mždyť se tu gedná, myslela Anežka bez pochyby; o štěstí mé dcery, o těžce zašaupený pokog mého svědomí.

„Ferdinande," promluvila starostlivá matka, „nemjte, oč žádáte! Štěstí wasse ležj mi tať na srdci, gaťo blaho dcery mé. Wn gste byl celý roť w domě našem: rozvažte, co gste widěl a slyšel. Štěstí manželské při rozdjlné wjře gest nemožné." Patrným hněwem na ni patřil Albert. „S Alberte můj," pravila Anežka žiwěgi dále, „odpusť mi; srdce křwácí, gá ale nemohu mluwiti gináť." —

Stetrpělivě odstrčil ruťu, kterau mu Anežka gaťo na smjřenau podávala, řka: „Anežko, svěhlawost a twé modlictwí roztrhugé štěstí dwau srdcí, kteráž nám nekonečně drahá gsau; ty se odwoláwáš na manželstwí, gehož wšeliké neswornosti ty sama přjcinau gš; dosti blaugo gsem s tebaw trpěliwost měl: nynj tobě oláží,

„Je gá gsem otec a pán w domě, je nechci twé posetilsti dceru swau obětowati.“ Na to se s Gindrichem a zarmauceným Ferdinandem vzdálil. — Anežka poslala pro Marii, kteráž studem gafo zarděla přišla, a pravila: „Matinko, odpusť, gá gsem klesala, wšsak gen na ošamženj; odpusť mi, a gá následowati budu tebe, a splním slovo své.“

„S dcero má!“ zvolala Anežka bolestně, tisknauc gi k mateřskému srdci, „od dětinstwí gsem se snažila, tebe w swatém katolickém náboženstwí wychowati, a učiniti tě aučastnu milosti a požehnání, kterýchž bohatě uděluje církev naše; gá nelitowala žádné práce, bděla a šlela, potupu a posměch snášela, ano méně gsem dbala o lásku chotě svého, než o spásu twogi. Či snášela gsem wšeliké nesnáze a starosti, utrpenj dwadcet roků na darmo? S dítě mé, wiž matku swogi! gá milowala otce twého wíce než sebe samu, nebo gsem mu wšim powinnowána; gemu k vůli byla gsem neposlušna církwe, obtížila gsem svědomj své hříchem; gehož gsem, ač často, snad gestě dosti neoplaťala, an gsem zanedbala powinnost, giž mi církev uložila — mého manžela žižtati a mé dítě zachowati wjře katolické. Protož gsem trpěla, protož modlila gsem se neunaweně, gaťž gfi sama nářku mého aučastna býwala. Ty znáš starosti a utrpenj srdce mého, wiš, že žbůhdarma bylo přičiněnj mé. Dále stogi otec twůg od církwe katolické; můg syn, bratr twůg, gest auhlawnj nepřitel mjrn náš, tupj a raubá se gj. Marie! též byš znala ú-

plně trápení mé a aučlosti srdce matetstého! Tyš, dcero, moge útěcha, moge gebiná radost, od těch dob, co si Bůh Juliana k sobě pomolal! Mám i tebe ztratiti? mám se dočkat, gaž u wjře chladnauti, anebo docela cjrkwí své neměrna budeš? Anebo mám widěti, gaž trápení mé i na tebe přesslo, proto že gš měrna žůstala cjrkwí a wjře své; mám patřiti, kterak se přemožená trápením a bogowáním podáváš? Ó Marie! nestěšij matky twé budiž ti wýstrahau; nezban gi útěchy gebiné, že porodila dítě, kteráž katolické cjrkwí měrné gest, a tolik síly má, wezdegssjho ženicha nebestému obětowati."

Marie šzela. „Ó matko!" ugissowala gi, šibugi Šezjji Kristu a geho panenské matce, že tě chci uposlechnauti a náklonnost swogi k Ferdinandu Spasiteli mému w obět přiněsti." Nyni prohlásila, až mjrně ale pewně, otcí aumysl swůg. Ferdinand se zarmautil, Šindřich hubowal a pljšnil zaslepenost sestry, Albert ale w hněwu swém nezšroceném šwapil k Anežce.

„Anežko! poslednjkrát se tě táži, dáwáš své domolenj, čili ne?"

„Óá nesmjím, Alberte," žalala ona, „gebnala bych proti swědomj swému; protož šmilug se nade mnau."

„Šwoge possetiloš a twá twrdossignost nezšluhugi šitowánj. Anežko, mne není možné béle žiti še ženau, kteráž šstěšij swého manžela a dítěte své žpozdilé, nenaprawitedlné a přepiaté pobožnošti obětuge: my se dáme rozwěsti!"

„Ó Šezjji!" žwolala ubohá, „giž to při-

„Mo tak ďaleko! Ano, Alberte, my budeme brzo rozvedeni!“ Bledá a malomocná klesla še stolice na zemi. Než tři neděle minuly, ležela w poslednjm tažení, tu wšak sebravši poslednj sílu lásky a wjry své promluvila gestě několik pohutelných slow k Albertu a Gindřichu. Prošba Anežčina, nepřetlejší žádost gegi: — aby se manžel i syn modlitbou a staumáním k wjře gegi wyznali — nenaslala sluchu w zatvorených gegich srdcích. Toliko gedno srdce uposlechlo Anežčiných slow posledních. Ferdinand gi nysel a widěl umjratí. Po roce stal se katolíkem z právého a dobrowolného přesvědčení: gaťož se Marie bez nucení pať stala a gest manželkou geho. —

